

1^ο ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΕΠΑΛ ΚΑΡΠΑΘΟΥ

«Η Ελληνική Επανάσταση μέσα από τα μάτια των μαθητών»

(ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ)

Α' Τάξη , σχ. Έτος 2021-2022

Μαθητές : Xhonlukas Zogu, Μηνάς Αυλωνίτης, Θοδωρής Γιαλίζης, Αλέξανδρος Καρακατσάνης, Άλντο Κοκούνια, Ριγκέριο Κοκούνια, Σταυρούλα Μαγιάφη, Ανδρέας Μαστρανδρέας, Κωνσταντίνος Μαστρολέων, Γκρισέλντα Μπουλλάρι, Ευδοξία Πετράτου, Φωτεινή Χατζημιχάλη, Μίρι Χότζα.

Υπεύθυνοι Καθηγητές: Φωτεινή Βασίλα – ΠΕ03, Βασίλης Κρασσάς- ΠΕ86, Εύη Ψαρρού- ΠΕ02.

«Η Ελλάς Ευγνωμονούσα» (1858), Θ. Βρυζάκη.

Θεματικές ενότητες:

- ☐ Η Σφαγή της Χίου
- ☐ Κωνσταντίνος Κανάρης
- ☐ Θεόδωρος Κολοκοτρώνης
- ☐ Γεώργιος Καραϊσκάκης
- ☐ Γιάννης Μακρυγιάννης
- ☐ Η άλωση της Τριπολιτσάς
- ☐ Η Έξοδος του Μεσολογγίου

Παιδαγωγικοί Στόχοι:

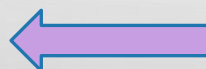
Οι μαθητές να:

- γνωρίσουν σημαντικές πτυχές και σταθμούς της Ελληνικής Επανάστασης
- κατανοήσουν και να γνωρίσουν το ρόλο και τη συμβολή σημαντικών προσωπικοτήτων στη δημιουργία ανεξάρτητου ελληνικού κράτους
- κρίνουν και να αξιολογήσουν τις ενέργειες προσώπων που πήραν μέρος στην Επανάσταση
- αναζητήσουν πληροφορίες και να εκτιμήσουν τη σπουδαιότητα και τις συνέπειες της Ελληνικής Επανάστασης
- κατανοήσουν έννοιες όπως για παράδειγμα ελευθερία και εθνική ανεξαρτησία
- αποκτήσουν γνώσεις και διαφορετική οπτική θεώρηση των γεγονότων της Επανάστασης μέσα από δημοτικά τραγούδια, έργα τέχνης (πίνακες, αγάλματα, μνημεία), γραμματόσημα, νομίσματα, κινηματογραφικές ταινίες, ψηφιακά παιχνίδια, παζλ
- συγκεντρώσουν υλικό για την Ελληνική Επανάσταση και να αναπτύξουν την ερευνητική τους ικανότητα
- ασκηθούν στην έρευνα και αξιοποίηση ιστορικών πηγών
- να επεξεργαστούν το υλικό που συγκέντρωσαν
- παρουσιάσουν με χρήση ΤΠΕ τις πληροφορίες που θα συγκεντρώσουν

Βρυζάκης Θεόδωρος (1814 ή
1819 - 1878), **Ο Παλαιών
Πατρών Γερμανός ευλογεί τη
σημαία της Επανάστασης**, 1865
(Λάδι σε μουσαμά, 164 x 126 εκ.
Εθνική Πινακοθήκη)

Ας δούμε το βίντεο

CNN Greece «Το μήνυμα της Ελληνικής Επανάστασης»-
καθηγήτρια ΕΚΠΑ Μαρία Ευθυμίου

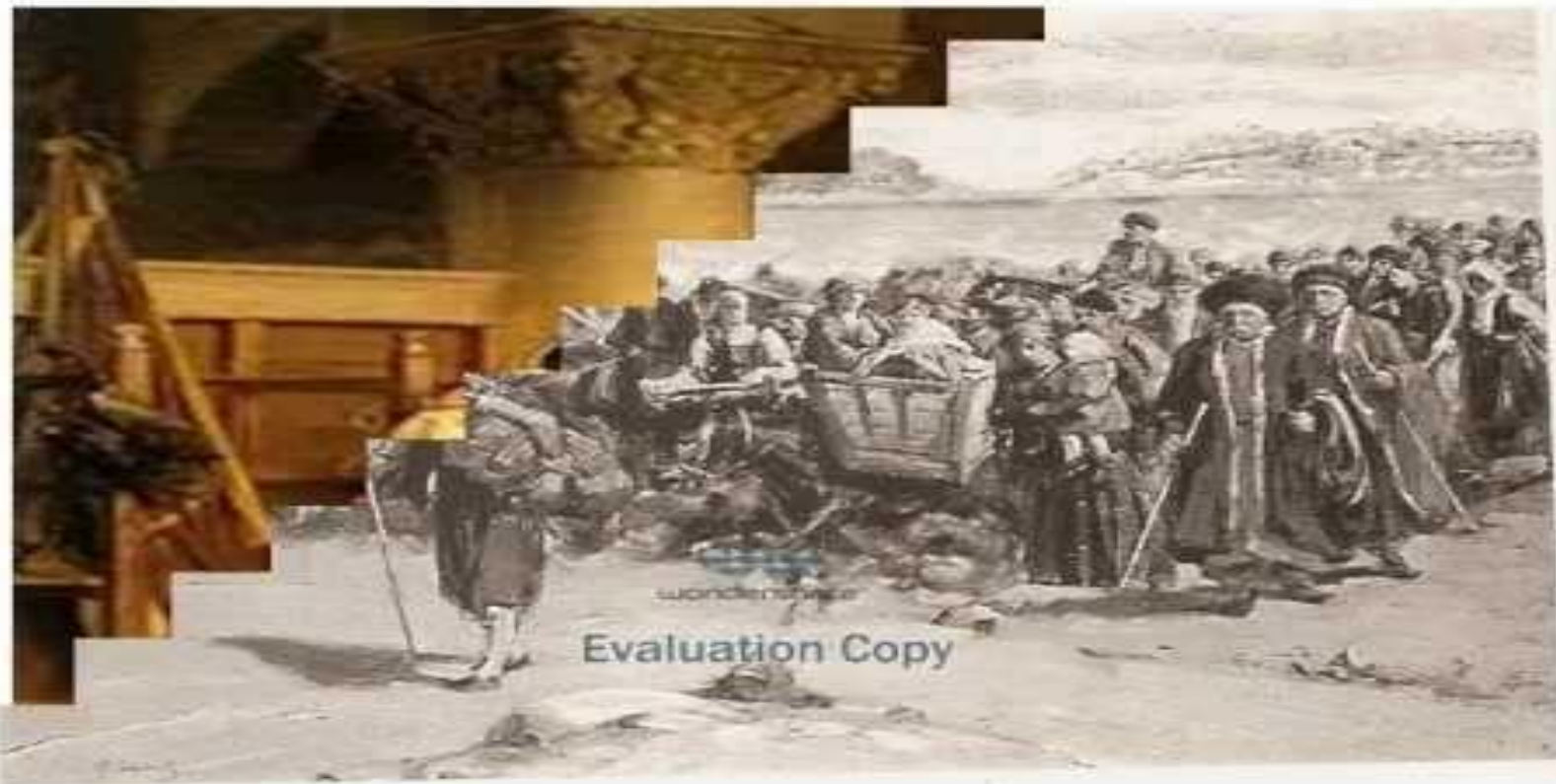
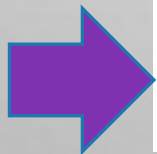
1.

Η Σφαγή της Χίου 1822

Παρακάτω θα παρακολουθήσουμε δύο βίντεο για την καταστροφή της Χίου, όταν οι Οθωμανοί Τούρκοι την άνοιξη του 1822 σκότωσαν δεκάδες χιλιάδες Έλληνες στη Χίο, ως αντίποινα για την κήρυξη της επανάστασης στο νησί. Το πρώτο αναφέρεται στα ιστορικά γεγονότα και στο δεύτερο γίνεται αφήγηση συγκεκριμένων περιστατικών εκείνης της αιματηρής άνοιξης. Στη συνέχεια θα δούμε το διάσημο πίνακα του Ντελακρουά που αναφέρεται στη γεγονότα της Σφαγής της Χίου

Σφαγή της Χίου
παρουσίαση του
4^{ου} Γυμνασίου
Χίου

Ας δούμε το βίντεο

Τα οθωμανικά στρατεύματα εξαπέλυσαν σφαγές στη Χίο, που διήρκεσαν από τις 30 Μαρτίου μέχρι και τον Σεπτέμβριο του 1822, και το συγκεκριμένο γεγονός είχε τεράστια σημασία για την Ελληνική Επανάσταση. Μεταξύ άλλων, αναζωπυρώθηκε το Φιλελληνικό Κίνημα στην Ευρώπη συγκινώντας ακόμα και τους συντηρητικούς κύκλους και τις κυβερνήσεις που αρχικά ήταν αντίθετοι στην Επανάσταση, οδήγησαν τους Χιώτες της διασποράς σε πιο ένθερμη υποστήριξη και χρηματοδότηση της Επανάστασης και ενέπνευσε μεγάλες προσωπικότητες, όπως ο Βίκτωρ Ουγκώ και ο Ευγένιος Ντελακρουά, να εκφραστούν καλλιτεχνικά δείχνοντας με αυτόν τον τρόπο την συμπαράστασή τους στα θύματα της σφαγής. Μάλιστα, η σφαγή που έγινε την Κυριακή του Πάσχα, στον ιερό χώρο της Μονής του Αγίου Μηνά, θεωρήθηκε από τις κορυφαίες εκδηλώσεις μίσους, καθώς στον χώρο του μοναστηριού βρισκόταν άμαχος πληθυσμός που είχε πάει να παρακολουθήσει την αναστάσιμη Θεία Λειτουργία. Τα αιματηρά γεγονότα της Χίου προκάλεσαν μεγάλη εντύπωση στην Ευρώπη. Η κοινή γνώμη ξεσηκώθηκε και οι τάξεις των φιλελλήνων πύκνωσαν. Αυτόπτες μάρτυρες περιέγραψαν τις φρικιαστικές σκηνές στις εφημερίδες, μεγάλοι ζωγράφοι όπως ο Ντελακρουά, τις απεικόνισαν και ποιητές έψαλλαν τη θλιβερά καταστροφή.

Παρακολουθώντας το επόμενο βίντεο, παρατηρούμε την τοπική διάλεκτο και προφορά των ηθοποιών που αφηγούνται τα γεγονότα της σφαγής της Χίου

Ας δούμε το βίντεο

Τι σας έκανε μεγαλύτερη εντύπωση στα βίντεο που παρακολουθήσατε;

Ο πίνακας με τίτλο «**Η Σφαγή της Χίου**», που βρίσκεται στο Μουσείο του Λούβρου, δημιουργήθηκε από τον **Ε. Ντελακρουά** δύο χρόνια μετά την αποτρόπαια σφαγή, καταφέροντας μέσα από τη βίαιη εικόνα, με τα έντονα χρώματα, να συγκινήσει ολόκληρη την Ευρώπη. Ο πίνακας είναι μεγάλων διαστάσεων (4,19 μέτρα ύψος επί 3,54) .

Λεπτομέρεια από τη «Σφαγή» του Ντελακρουα,
όπου η έντρομη μορφή της ηλικιωμένης γυναίκας
κυριαρχεί σε όλον τον πίνακα.

Από την μεγάλη σφαγή της Χίου εμπνεύσθηκε (και) ο Βίκτωρ Ουγκώ (Victor Marie Vicomte Hugo, 1802– 1885) και συνέθεσε το ποίημά του «Το Ελληνόπουλο», που περιγράφει στο πρόσωπο ενός παιδιού, την απόγνωση αλλά και την ελπίδα για ανανένηση:

Το Ελληνόπουλο

Τούρκοι διαβήκαν. Χαλασμός, θάνατος πέρα ως πέρα.
Η Χίος, τ' όμορφο νησί, μαύρη απομένει ξέρα,
με τα κρασιά, με τα δεντρά
τ' αρχοντονήσι, που βουνά και σπίτια και λαγκάδια
και στον χορό τις λυγρές καμμιά φορά τα βράδια
καθρέφτιζε μεσ' στα νερά.

Ερμιά παντού. Μα κοίταξε κι απάνου εκεί στον βράχο,
στου κάστρου τα χαλάσματα κάποιο παιδί μονάχο
κάθεται, σκύβει θλιβερά
το κεφαλάκι στήριγμα και σκέπη του απομένει
μόνο μian άσπρη αγράμπελη σαν αυτό ξεχασμένη
μέσ' στην αφάνταστη φθορά.

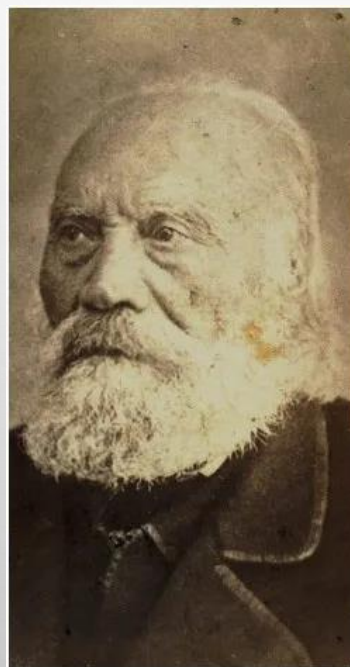
Φτωχό παιδί, που κάθεσαι ξυπόλυτο στις ράχες
για να μην κλαις λυπητερά, τ' ήθελες τάχα να 'χες
για να τα ιδώ τα θαλασσά
ματάκια σου ν' αστράψουνε, να ξαστερώσουν πάλι
και να σηκώσεις χαρωπά σαν πρώτα το κεφάλι
με τα μαλλάκια τα χρυσά;

Τι θέλεις άτυχο παιδί, τι θέλεις να σου δώσω
για να τα πλέξεις ξέγνοιαστα, για να τα καμαρώσω
ριχτά στους ώμους σου πλατιά
μαλλάκια που του ψαλιδιού δεν τα 'χει αγγίξει η κόψη
και σκόρπια στην δροσάτη σου τριγύρω γέρνουν όψη
και σαν την κλαίουςα την ιτιά;

Σαν τι μπορούσε να σου διώξει τάχα το μαράζι;
Μήπως το κρίνο απ' το Ιράν, που του ματιού σου μοιάζει;
Μην ο καρπός απ' το δεντρί
που μέσ' στη μουσουλμανική παράδεισο φυτρώνει,
κι έν' άλογο χρόνια εκατό κι αν πιλαλάει, δεν σώνει
μέσ' απ' τον ίσκιο του να βγει;

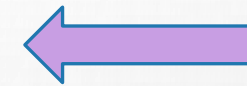
Μην το πουλί που κελαηδάει στο δάσος νύκτα-μέρα
και με την γλύκα του περνά και ντέφι και φλογέρα;
Τι θες κι απ' όλα τ' αγαθά τούτα;
Πες. Τ' άνθος, τον καρπό; Θες το πουλί;
-Διαβάτη,
μου κράζει το Ελληνόπουλο με το γαλάζιο μάτι:
Βόλια, μπαρούτι θέλω. Να!

Κωνσταντίνος Κανάρης γεννημένος στα Ψαρά, ένα μικρό νησί κοντά στη Χίο, ήταν σπουδαία μορφή του ναυτικού αγώνα κατά την Ελληνική Επανάσταση του 1821. Μετέπειτα υπήρξε ναύαρχος και πολιτικός, ο οποίος διετέλεσε πέντε φορές πρωθυπουργός της Ελλάδας. Στη συνέχεια θα παρακολουθήσουμε ένα βίντεο που αναφέρεται στην προσωπικότητα του Κωνσταντίνου Κανάρη και στα ηρωικά κατορθώματά του, ενώ θα επικεντρωθούμε στην πυρπόληση της τουρκικής ναυαρχίδας από τον Κανάρη (7 Ιουνίου 1822), ένα από τα σημαντικότερα ναυτικά κατορθώματα της Επανάστασης.

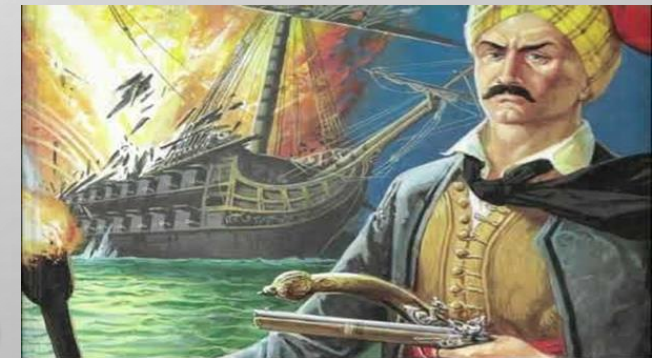

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΝΑΡΗΣ 1795 -1877 (ΗΡΩΕΣ ΤΟΥ 1821)

(ΑΠΟ ΤΗ ΣΕΙΡΑ: "Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ ΤΟΥ 1821 ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΗΡΩΕΣ")

Ας δούμε το βίντεο

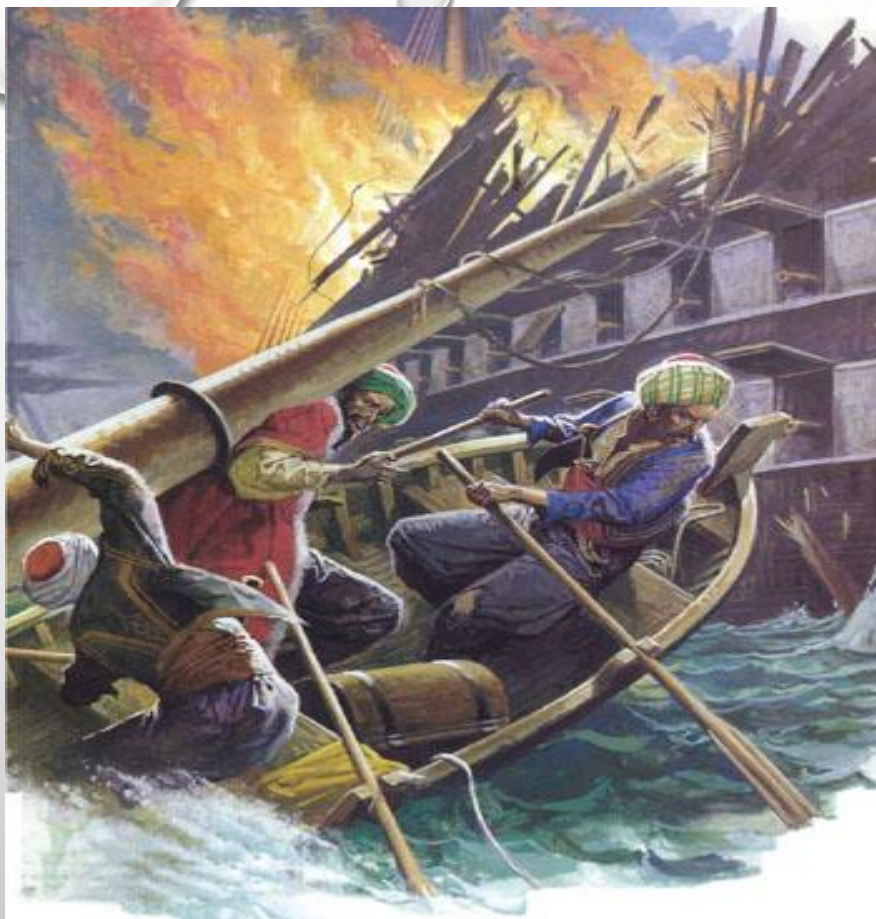
ΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΤΗΣ ΠΥΡΠΟΛΗΣΗΣ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΚΗΣ ΝΑΥΑΡΧΙΔΑΣ: Μετά την σφαγή της Χίου (30 Μαρτίου 1822), το ελληνικό ναυτικό θέλησε να πάρει εκδίκηση, προσβάλλοντας τον τουρκικό στόλο. Τα ελληνικά πλοία συγκεντρώθηκαν στα Ψαρά στα τέλη Απριλίου κι έψαχναν την ευκαιρία να δράσουν. Ο χρόνος που επελέγη ήταν η μεγάλη μουσουλμανική γιορτή του ραμαζανιού. Την επιχείρηση ανέλαβαν να εκτελέσουν δύο ελληνικά πυρπολικά πλοία, ένα ψαριανό με κυβερνήτη τον Κωνσταντίνο Κανάρη και ένα υδραίικο με κυβερνήτη τον Ανδρέα Πιπινό. Με αρκετές προφυλάξεις, τα δύο πυρπολικά πλησίασαν τον τουρκικό στόλο, που ναυλοχούσε στη Χίο, και τη νύχτα της 6ης προς 7η Ιουνίου 1822, ο Κανάρης κατόρθωσε να προσδέσει το πυρπολικό του στην τουρκική ναυαρχίδα. Σχεδόν αμέσως το ξύλινο σκαρί του μεγαλοπρεπούς πλοίου λαμπάδιασε και άρχισε να καίγεται σαν πυροτέχνημα. Ο Καρα Αλής, αρχηγός του τουρκικού στόλου, έσπευσε να εγκαταλείψει το πλοίο και επιβιβάσθηκε σε λέμβο, αλλά ένα κομμάτι από το φλεγόμενο κεντρικό κατάρτι του πλοίου τον χτύπησε στο κεφάλι και τον τραυμάτισε θανάσιμα. Οι 2.000 άνδρες που βρίσκονταν πάνω στη ναυαρχίδα χάθηκαν σχεδόν όλοι. Οι 32 άνδρες που συγκροτούσαν τα πληρώματα των δύο πυρπολικών, εκμεταλλευόμενοι τη σύγχυση που επικράτησε, έφθασαν σώοι στα ελληνικά πλοία που τους περίμεναν στ' ανοιχτά. Η επιστροφή τους στα Ψαρά ήταν θριαμβευτική και με τη συνοδεία του πλήθους κατευθύνθηκαν στην εκκλησία του Αγίου Νικολάου, όπου ανέπεμψαν ευχαριστήρια δέηση για τη σωτηρία τους. Μετά το θάνατο του Καρα Αλή, ο Τουρκικός στόλος δεν τόλμησε να επιτεθεί στα Ψαρά ή τη Σάμο, αλλά περίτρομος εγκατέλειψε τη Χίο και κατέφυγε στον Ελλήσποντο. Αντίθετα, οι Τούρκοι της Χίου, όταν έμαθαν το θλιβερό γι' αυτούς περιστατικό, αποτελείωσαν τον αφανισμό του νησιού με την καταστροφή των Μαστιχοχωρίων (Μαστιχοχώρια: τα χωριά που καλλιεργείται η περίφημη μαστίχα στο νότιο μέρος του νησιού).

"Η ΠΥΡΠΟΛΗΣΗ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΚΗΣ ΝΑΥΑΡΧΙΔΑΣ" του
Έλληνα ζωγράφου Νικηφόρου Λύτρα

"Η ΠΥΡΠΟΛΗΣΗ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΚΗΣ ΝΑΥΑΡΧΙΔΑΣ
ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΑΝΑΡΗ", 1881, Αθήνα, Εθνική
Πинаκοθήκη, του Ιβάν Αϊβαζόφσκι, Ρώσου
ζωγράφου Αρμενικής καταγωγής

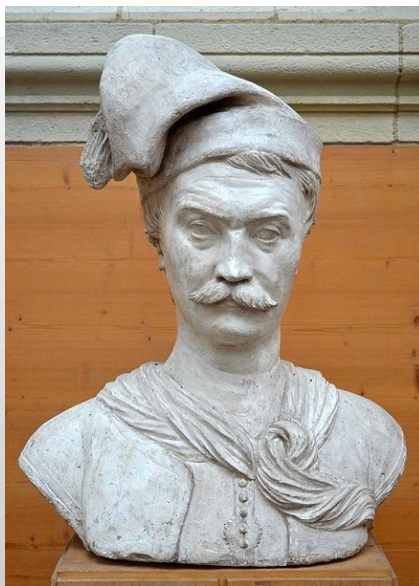
Η εικόνα είναι του Severino Baraldi και περιέχεται στο βιβλίο «Κανάρης» της σειράς «Πινακοθήκη των ηρώων» των εκδόσεων Στρατίκη.

Ο Καρά Αλής, για να σωθεί, πήδησε σε μια βάρκα. Ένα κομμάτι όμως από το κατάρτι που καιγόταν έπεσε και τον χτύπησε στο κεφάλι. Και, καθώς το έβγαλαν στην ξηρά, ξεψύχησε στην ίδια θέση, που είχε κρεμάσει τους προκρίτους της Χίου. Ο τουρκικός στόλος, μετά το πάθημά του επέστρεψε στον Βόσπορο. Αυτό ήταν και το πρώτο μεγάλο πολεμικό γεγονός στο οποίο αναδείχθηκε η μορφή του Κωνσταντίνου Κανάρη.

Το οθωμανικό νεκροταφείο στη Χίο. Πρόκειται για μία μικρής έκτασης κοιμητήριο (99,36 τ.μ.), στο οποίο ενταφιάζονταν εξέχοντες Οθωμανοί αξιωματούχοι, από το 1822 έως και το 1890. Ο περίτεχνος τάφος του Καρά Αλή, έχει έντονα χαρακτηριστικά του οθωμανικού μπαρόκ, ξεχωρίζει από τους υπόλοιπους του κοιμητηρίου. Έχει τη μορφή μαρμάρινης σαρκοφάγου, η οποία έχει δύο επιτύμβιες στήλες στα άκρα της, που κοσμούνται με περίτεχνα φυτικά θέματα, επηρεασμένα από την τέχνη του τουρκικού μπαρόκ και την ελληνική λαϊκή γλυπτική.

Ο ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΝΑΡΗΣ (ως
Πρόεδρος της Προσωρινής Κυβέρνησης Κωνσταντίνος Κανάρης,
της Ελλάδας, 16 Φεβρουαρίου 1844 – 30 1(μία) δραχμή (ελληνικό νόμισμα)
Μαρτίου 1844)

Προτομή του
Κωνσταντίνου
Κανάρη. Έργο του
Νταβίντ ντ' Ανζέ.

Άγαλμα του Κωνσταντίνου
Κανάρη στην Κυψέλη, Αθήνα.
Έργο του Λάζαρου Φυτάλη.

Ποια είναι τα συναισθήματα σας παρατηρώντας τους πίνακες που απεικονίζουν το κατόρθωμα του Κανάρη και τη φωτογραφία του σε προχωρημένη ηλικία ;

Γεννήθηκε το 1770 στο Ραμαβούνι Μεσσηνίας από τη Ζαμπία Κωτσάκη και τον Κωσταντή Κολοκοτρώνη. Ο πατέρας του σκοτώθηκε κατά την διάρκεια της επανάστασης του 1770 μαζί με δύο αδέρφια του από τους Τούρκους. Ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης έγινε κλέφτης και στα 15 του καπετάνιος. Πολέμησε στο ρωσοτουρκικό πόλεμο του 1805 και για αυτή του τη δράση κυνηγήθηκε από τους Τούρκους.

Το 1810 εντάχθηκε στον αγγλικό στρατό και για την ανδρεία του στις μάχες εναντίον των Γάλλων πήρε το βαθμό του ταγματάρχη. Το 1818 μυήθηκε στη Φιλική Εταιρία.

Στις 23 Μαρτίου 1821 ύψωσε την σημαία της επανάστασης στην Καλαμάτα.

Έλεγε σε αυτούς που τον ρωτούσαν για την έκβαση του αγώνα " είδα ένα όνειρο ότι ο Θεός υπέγραφε ένα συμβόλαιο ...την ελευθερία της Ελλάδος και ο Θεός την υπογραφή του δεν την παίρνει πίσω".

Πήρε μέρος σε όλες σχεδόν τις μεγάλες μάχες της επανάστασης με αποκορύφωμα την άλωση της Τριπολιτσάς αλλά και την καταστροφή του Δράμαλη στα Δερβενάκια σώζοντας την επανάσταση. Ονομάστηκε αρχιστράτηγος των ελληνικών δυνάμεων.

Κατά την διάρκεια του πρώτου εμφυλίου πολέμου προσπάθησε να συνετίσει τις δύο πλευρές, δεν τα κατάφερε, και τάχθηκε με το μέρος των οπλαρχηγών. Αποτέλεσμα ήταν να σκοτωθεί ο γιος του Πάνος και ο ίδιος να φυλακιστεί μαζί με άλλους οπλαρχηγούς στο Ναύπλιο. Μετά την εισβολή του Ιμπραήμ στην Πελοπόννησο, τις διαδοχικές ήττες των Ελλήνων και την λαϊκή απαίτηση, η κυβέρνηση τον ελευθερώνει.

Υποστήριξε τον Καποδίστρια αλλά και αργότερα την ενθρόνιση του Όθωνα.

Το 1833 μετά τις διαφωνίες του για ασυδοσία της αντιβασιλείας συνελήφθη και φυλακίστηκε στο Ναύπλιο κατηγορούμενος για εσχάτη προδοσία. Καταδικάστηκε σε θάνατο αλλά υπό την πίεση της λαϊκής κατακραυγής, η ποινή μετατράπηκε σε 20ετή φυλάκιση.

Το 1835 μετά την ενηλικίωση του Όθωνα έλαβε χάρη και πήρε το βαθμό του στρατηγού.

Σε όλη του τη ζωή δεν έπαψε να αγωνίζεται για το καλό της πατρίδας.

Πέθανε το 1843 στην Αθήνα από εγκεφαλικό.

Αρχιστράτηγος
Θεόδωρος Κολοκοτρώνης

Λιθογραφία του
Καρλ Κράτσαϊζεν
(1828).

Πίνακας του
Διονυσίου
Τσόκου
(1861)

Η εξάρτυση, τα όπλα και προσωπικά αντικείμενα του Θεόδωρου Κολοκοτρώνη,
Συλλογή Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου - Αθήνα

Ένα διαφορετικό βίντεο για τον
Κολοκοτρώνη, ας το δούμε

Η ΖΩΗ ΤΟΥ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ
ΠΡΙΝ ΤΟ 1821
(ΑΠΟ ΤΗ ΣΕΙΡΑ ΤΗΣ ΕΤ3
«ΧΩΜΑΤΑ ΜΕ ΙΣΤΟΡΙΑ»)

Αντίγραψε το
σύνδεσμο κι
επικόλλησε

<https://www.youtube.com/watch?v=BioZjBkDaTY>

Ο Κολοκοτρώνης νεκρός. Σκίτσο
φιλοτεχνημένο εκ του φυσικού από τον
καλλιτέχνη P. Bonirote, 1843. Εθνικό
Ιστορικό Μουσείο

"Η ΔΙΚΗ ΚΑΙ Η ΦΥΛΑΚΙΣΗ ΤΟΥ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ"

Ο Κολοκοτρώνης δεν σταμάτησε να διαδραματίζει ενεργό ρόλο στα στρατιωτικά και πολιτικά πράγματα της εποχής έως και το τέλος της Επανάστασης.

Ένθερμος οπαδός της πολιτικής του Καποδίστρια, πρωτοστάτησε στα γεγονότα για την ενθρόνιση του Όθωνα αν και με την έλευση του τελευταίου, στις 30 Ιανουαρίου 1832, έγινε στόχος συκοφαντιών και ραδιουργιών εκ μέρους των πολιτικών του αντιπάλων.

Η σκευωρία που στήθηκε εναντίον του κατέληξε τελικά στο να κατηγορηθεί για εσχάτη προδοσία και να συλληφθεί στις 6 Σεπτεμβρίου 1833 από κοινού με τους Πλαπούτα, Τζαβέλα, Νικηταρά και άλλους στρατιωτικούς ηγέτες με την κατηγορία ότι προετοίμαζαν συνομωσία εναντίον του ανήλικου βασιλιά και της κυβέρνησής του. Η διαβόητη δίκη άρχισε στο Ναύπλιο στις 30 Απριλίου 1834 και διήρκησε μέχρι τις 26 Μαΐου. Όσον αφορά στις βαρύτατες κατηγορίες επρόκειτο περισσότερο για αοριστίες που δεν θεμελιώναν νομικά την παραπομπή των Κολοκοτρώνη και Πλαπούτα, πόσο μάλλον για εσχάτη προδοσία. Η εμφάνιση του Κολοκοτρώνη στο εδώλιο του κατηγορουμένου συγκλόνισε το ακροατήριο. Ερωτηθείς ο Γέρος του Μοριά «τι επάγγελμα έχεις;», έδωσε την ιστορική απάντηση: «Στρατιωτικός. Κρατάω σαράντα εννιά χρόνια στο χέρι το ντουφέκι και πολεμώ για την πατρίδα». Το δέος απαθανατίστηκε ακόμα και στο πρόσωπο των εχθρών του οπλαρχηγού.

Ο Κολοκοτρώνης και ο Πλαπούτας καταδικάστηκαν σε θάνατο και φυλακίστηκαν στο Παλαμήδι. Ο Γέρος ήταν 64 ετών. Λίγο αργότερα η ποινή του μετατράπηκε σε εικοσαετή κάθειρξη από τον βασιλιά, με τον Κολοκοτρώνη να υποδέχεται τα νέα της μετατροπής της ποινής του ως εξής: «Θα γελάσω τον βασιλιά! Δεν θα ζήσω τόσους (χρόνους)!»...

Η ΦΥΛΑΚΙΣΗ ΤΟΥ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ ΣΤΟ ΠΑΛΑΜΗΔΙ ΤΟΥ ΝΑΥΠΛΙΟΥ

Η φυλακή του Κολοκοτρώνη,
«ΕΙΚΟΝΕΣ» με τον Τάσο Δούση

“Μ’ έβαλαν έξι μήνες μυστική φυλακή, χωρίς να δω άνθρωπο εκτός του δεσμοφύλακα. Δεν ήξερα τι γίνεται για έξι μήνες, ούτε ποιος ζει, ούτε ποιος πέθανε, ούτε ποιόν [άλλον] έχουν στη φυλακή. Για τρεις μέρες δεν ήξερα πως υπάρχω, μου φαινόταν σαν όνειρο. Ρωτούσα τον εαυτό μου αν ήμουν εγώ ο ίδιος ή άλλος κανένας. Δεν ήξερα γιατί μ’ έχουν κλεισμένο. Με τον καιρό μου πέρασε απ’ το νου, πως ίσως η Κυβέρνηση, βλέποντας την υπόληψη που ‘χε ο λαός προς εμένα, με φυλάκισε για να μου κόψει την επιρροή. Ποτέ δεν πίστεψα πως θα φτάσουν σε τέτοιο σημείο να φτιάξουν ψευδομάρτυρες». (Από τα Απομνημονεύματα του Γέρου του Μοριά, όπως τα υπαγόρευσε στον Γεώργιο Τερτσέτη)

Πρόκειται για ένα
θεοσκότεινο βαθύ
μπουντρούμι-αποθήκη,
1,05Χ0,69, μέσα στο
βράχο, στο οποίο μπαίνει
κανείς σκυφτός.

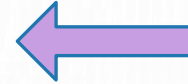
Ο ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ ΣΤΗΝ ΠΝΥΚΑ

Αποτελεί την πνευματική παρακαταθήκη του Γέρου του Μοριά προς τη νέα γενιά. Εκφωνήθηκε στις 8 Οκτωβρίου 1838 στην Πνύκα και πρωτοδημοσιεύτηκε στις 13 Νοεμβρίου 1838 στην αθηναϊκή εφημερίδα «Αιών», που εξέδιδε ο ιστορικός Ιωάννης Φιλήμων.

Στις 7 Οκτωβρίου 1838 ο γηραιός στρατηγός και εν ενεργεία Σύμβουλος Επικρατείας Θεόδωρος Κολοκοτρώνης επισκέφθηκε το Βασιλικό Γυμνάσιο της Αθήνας για να παρακολουθήσει τη διδασκαλία του γυμνασιάρχη Γεωργίου Γενναδίου (1784-1854) για τον Θουκυδίδη. Τόσο εντυπωσιάστηκε από την «παράδοσιν του πεπαιδευμένου γυμνασιάρχου και από την θέαν τοσούτων μαθητών», ώστε εξέφρασε την επιθυμία να μιλήσει και ο ίδιος προς τους μαθητές. Την πρότασή του απεδέχθη ο Γεννάδιος και λόγω της στενότητας του χώρου και του πλήθους των μαθητών η ομιλία του Θεόδωρου Κολοκοτρώνη ορίστηκε για τις 10 το πρωί της 8ης Οκτωβρίου 1838 στην Πνύκα.

Το γεγονός μαθεύτηκε στη μικρά τότε Αθήνα και εκτός από τους μαθητές, πλήθος ανθρώπων «διαφόρων επαγγελμάτων και τάξεων» συνέρρευσε στην Πνύκα το πρωί της 8ης Οκτωβρίου για να ακούσει τον ηγέτη της Επανάστασης του '21. Ξαφνικά, στον χώρο της ομιλίας εμφανίσθηκε «σμήνος χωροφυλακής», αποφασισμένο να διαλύσει τη συγκέντρωση, επειδή προφανώς, τη θεώρησε αντικαθεστωτική. Όμως, μετά τη διαβεβαίωση του γυμνασιάρχη και των καθηγητών για το «αθώο της πράξεως», η ομιλία έγινε κανονικά. Άλλωστε, ο Κολοκοτρώνης δεν αποτελούσε κίνδυνο για τη δυναστεία, αφού τα είχε βρει με τον Όθωνα και κατείχε μάλιστα το αξίωμα του Συμβούλου της Επικρατείας, δηλαδή του πολιτικού συμβούλου του βασιλιά.

Πηγή: <https://www.sansimera.gr/articles/565>

Ας δούμε το βίντεο

Όταν αποφασίσαμε να κάμωμε την Επανάσταση, δεν εσυλλογισθήκαμε ούτε πόσοι είμεθα ούτε πως δεν έχουμε άρματα ούτε ότι οι Τούρκοι εβαστούσαν τα κάστρα και τας πόλεις ούτε κανένας φρόνιμος μας είπε «πού πάτε εδώ να πολεμήσετε με σιταροκάραβα βατσέλα», αλλά ως μία βροχή έπεσε εις όλους μας η επιθυμία της ελευθερίας μας..

ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗΣ: ΣΠΟΥΔΑΙΑ ΛΟΓΙΑ ΕΝΟΣ ΣΠΟΥΔΑΙΟΥ ΑΝΤΡΑ

"Ο Θεός έβαλε την υπογραφή του για τη λευτεριά της Ελλάδας και δεν την παίρνει πίσω".

"Όταν αποφασίσαμε να κάμωμε την Επανάσταση, δεν εσυλλογισθήκαμε ούτε πόσοι είμεθα ούτε πως δεν έχουμε άρματα ούτε ότι οι Τούρκοι εβαστούσαν τα κάστρα και τας πόλεις ούτε κανέννας φρόνιμος μας είπε «πού πάτε εδώ να πολεμήσετε με σιταροκάραβα βατσέλα»".

"Μια φορά εβαπτίστημεν με το λάδι, βαπτιζόμεθα και μία με το αίμα δια την ελευθερίαν της πατρίδος μας".

"Οι Έλληνες είναι τρελλοί, αλλά έχουν Θεόν φρόνιμον".

"Φωτιά και τσεκούρι στους προσκυνημένους".

"Το Γένος μας και άλλες φορές σταυρώθηκε, αλλά ιδού ζώμεν".

"Μόνο ένας Έλληνας να μείνει, πάντα θα πολεμούμε και μην ελπίζεις πως την γην μας θα την κάνεις δική σου, βγάλ' ντο από τον νου σου." (από επιστολή του στον Ιμπραήμ)

"Κι ευγενέστατο, κι ενδοξότατο, κι εκλαμπρότατο, κι εξοχώτατο, και μεγαλειότατο, και μονάχα παναγιώτατο δε μ' ωνομάσανε".

"Μαζευτήκαμε οκτώ-εννιά, τα παιδιά μου, κάτι ξαδέλφια, κάτι ανίψια και μαζί με το άλογό μου εμείς οι τρελοί ήμασταν δέκα".

ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΕΝΟΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΗ

Τον Μάιο του 1835, μετά την ενηλικίωση του Όθωνα, ο Κολοκοτρώνης έλαβε βασιλική χάρη και αποφυλακίστηκε. Αποκαμμένος και εξουθενωμένος από τις άθλιες συνθήκες κράτησης αλλά και την ταπείνωση κατέφυγε στην Αθήνα. Τιμήθηκε με τον βαθμό του στρατηγού, διορίστηκε σύμβουλος Επικρατείας, βραβεύτηκε με τον Μεγαλόσταυρο του Σωτήρος, ορίστηκε μέλος της επιτροπής για την ανέγερση του Πανεπιστημίου Αθηνών και στάθηκε πιστός σύμβουλος του Όθωνα.

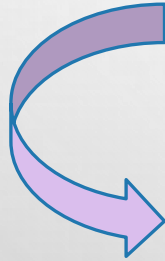
Ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης άφησε την τελευταία του πνοή στις 4 Φεβρουαρίου 1843, σε ηλικία 73 ετών από εγκεφαλικό επεισόδιο. Αφού στεφάνωσε τον γιο του και ευθύμησε στον γάμο του, πήγε στις 3 Φεβρουαρίου, στον βασιλικό χορό, φανερά ευδιάθετος, όπου και αστειεύτηκε με τους παλιούς του συντρόφους, συνομίλησε με τον Όθωνα και ήπие άφθονο κρασί. Κάποια στιγμή παρακάλεσε τον βασιλιά να διατάξει τους μουσικούς να παίξουν ελληνικούς χορούς. Τα δημοτικά τραγούδια αντήχησαν στα σαλόνια του παλατιού. Γύρω στα μεσάνυχτα «επέστρεψεν χαίρων εις την οικίαν του, κατεκλίθη εις την στρώμνην του, όπου κοιμόμενον τον προσέβαλεν η αποπληξία» (εφημερίδα «Αιών»).

Ήταν ένας από τους λίγους Κολοκοτρωναίους που πέθανε στο κρεβάτι και όχι στη μάχη. Ίσως γιατί γεννήθηκε πάνω σε μάχη.

Πριν «φύγει» υπαγόρευσε τα απομνημονεύματά του στον Γεώργιο Τερτσέτη τα οποία εκδόθηκαν το 1846 με τον τίτλο «Διήγησις συμβάντων της ελληνικής φυλής από τα 1770 έως τα 1836» και είναι μια ανεκτίμητη πηγή της Εθνικής μας Ιστορίας, που φωτίζει γεγονότα της επανάστασης του 1821.

Ο Κολοκοτρώνης θεωρούσε πάντα πως οι Έλληνες έχουν χρέος να πολεμήσουν μόνοι τους για την ανεξαρτησία τους. Εξάλλου αντιμετώπιζε με δυσπιστία την ανάμειξη των ξένων δυνάμεων στις εσωτερικές υποθέσεις της Ελλάδας, πιστεύοντας πως αυτή γινόταν πρωτίστως για την εξυπηρέτηση των δικών τους συμφερόντων. «Ό,τι κάμομε θα το κάμομε μοναχοί και δεν έχομε ελπίδα καμμία από τους ξένους» έλεγε και ξαναέλεγε κρατώντας έτσι υψηλό το σθένος και το φρόνημα των Ελλήνων. Για αυτό και πάντα τους αποκαλούσε Έλληνες, θέλοντας με αυτόν τον τρόπο να τους κάνει να συνειδητοποιήσουν την ιστορία τους αλλά και την υψηλή αποστολή που έχουν για τη σωτηρία ολόκληρου του ελληνικού έθνους.

Ο ΤΑΦΟΣ ΤΟΥ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ
ΣΤΟ Α' ΝΕΚΡΟΡΑΦΕΙΟ
ΑΘΗΝΩΝ

ΑΓΑΛΜΑ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ ΣΤΟ ΝΑΥΠΛΙΟ

ΑΓΑΛΜΑ ΚΟΛΟΚΟΤΡΩΝΗ ΣΤΗΝ ΠΑΛΑΙΑ
ΒΟΥΛΗ - ΑΘΗΝΑ

ΤΑ ΔΥΟ ΑΓΑΜΛΑΤΑ

Το άγαλμα του Θεόδωρου Κολοκοτρώνη στο Ναύπλιο, ένα από τα σπουδαιότερα έργα νεοελληνικής γλυπτικής, έχει χαρακτηριστεί ομόφωνα ως μνημείο, από το Κεντρικό Συμβούλιο Νεωτέρων Μνημείων. Ο έφιππος ανδριάντας, που ανήκει στα σημαντικότερα έργα του διακεκριμένου Έλληνα γλύπτη Λάζαρου Σώχου (1862-1911), είναι έργο βραβευμένο από το ελληνικό τμήμα της διεθνούς παρισινής έκθεσης του 1900 αλλά και από την Ακαδημία της Ρώμης.

Η χύτευση του ανδριάντα του Κολοκοτρώνη έγινε, σε δύο αντίτυπα, στο Παρίσι. Το υλικό προερχόταν από κανόνια της Επανάστασης που υπήρχαν στο κάστρο του Παλαμηδίου. Από τα δύο αντίτυπα, το ένα τοποθετήθηκε στο Ναύπλιο το 1901 και βρίσκεται σήμερα στον λεγόμενο «Βοτανικό κήπο» του Ναυπλίου ή «πάρκο Κολοκοτρώνη», και το δεύτερο στην Αθήνα το 1904, και σήμερα βρίσκεται δίπλα από την Παλαιά Βουλή.

ΤΟ ΑΓΑΛΜΑ ΤΟΥ ΝΑΥΠΛΙΟΥ: πραγματοποιήθηκαν εργασίες συντήρησης και αποκατάστασης των φθορών του αγάλματος του Θεόδωρου Κολοκοτρώνη και της μαρμάρινης βάσης του, στο Ναύπλιο. Το άγαλμα επανατοποθετήθηκε μετά από 7 μήνες που διήρκεσαν οι εργασίες συντήρησης και αποκατάστασης των φθορών του.

Το άγαλμα του Κολοκοτρώνη στην πλατεία Άρεως της Τρίπολης.
Τα οστά του Κολοκοτρώνη σήμερα φυλάσσονται στη βάση του αγάλματος.

GEORGE ZAFEIROPOULOS-GREECEWITHIN.COM

1. Πως κρίνετε τη στάση της ελληνικής πολιτείας απέναντι στον Κολοκοτρώνη;

2. Τι σας εντυπωσίασε περισσότερο στο λόγο που απηύθυνε ο Κολοκοτρώνης στους μαθητές στην Πνύκα το 1838;

3. Ποια από τα λόγια του Κολοκοτρώνη σας βρίσκουν περισσότερο σύμφωνους και γιατί;

4. Γνωρίζατε ότι υπάρχει ένα πανομοιότυπο άγαλμα του Κολοκοτρώνη στο Ναύπλιο με αυτό που υπάρχει μπροστά στην Παλαιά Βουλή των Ελλήνων;

5. Μπορείτε να γράψετε μια σύντομη περίληψη για τη ζωή του Κολοκοτρώνη πριν την Επανάσταση του '21;

6. Ποια πιστεύετε ότι ήταν η συμβολή του Κολοκοτρώνη στη δημιουργία ανεξάρτητου Ελληνικού κράτους;

4.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗΣ «ο γιος της καλογριάς»)

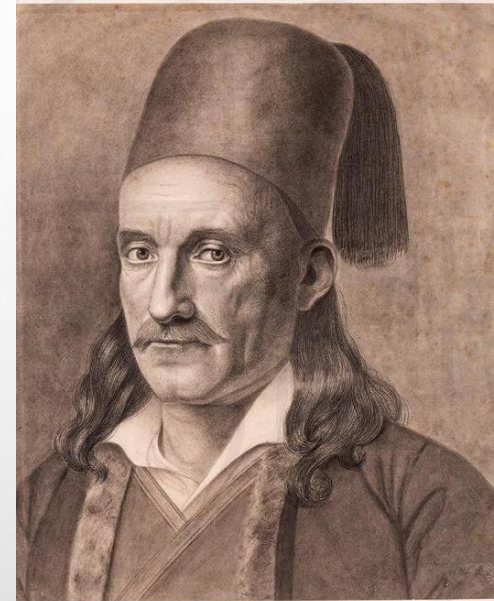
Ο Γεώργιος Καραϊσκάκης ή Καραΐσκος (Σκουληκαριά Άρτας ή Μαυρομμάτι Καρδίτσας, 1782 - Φάληρο, 23 Απριλίου 1827) ήταν Έλληνας επαναστάτης ο οποίος αρχικά υπήρξε κλέφτης και μετέπειτα σπουδαίος αρματολός και στρατάρχης της Ελληνικής Επανάστασης του 1821.

Ήταν νόθος γιος της Ζωής Διμισκή ή Ντιμισκή, από τη Σκουληκαριά. Η μητέρα του, μετά τον θάνατο του Ιωάννη Μαυρομματιώτη, που ήταν ο πρώτος σύζυγός της, έγινε καλόγρια (γι' αυτό και του έμεινε η προσωνυμία «ο γιος της καλογριάς»). Για την ταυτότητα του πατέρα του δεν υπάρχει βεβαιότητα. Θεωρείται πιθανότερο ότι ήταν ο αρματολός του Βάλτου Δημήτριος Ίσκος ή Καραΐσκος.

Τα παιδικά του χρόνια ήταν δύσκολα λόγω του οικογενειακού του ιστορικού αλλά και επειδή αναγκάστηκε να ζει μόνος χωρίς την υποστήριξη των γονέων του. Δέχθηκε μεγάλη ψυχολογική και κοινωνική πίεση λόγω της οικογενειακής του κατάστασης. Ήταν φιλόνικος, βλάσφημος και βωμολόχος, χαρακτηριστικά που απέκτησε από αυτά τα δύσκολα παιδικά του χρόνια. Από την παιδική του ηλικία ήδη, έκανε τα πρώτα βήματά του ως κλέφτης. Ο Καραϊσκάκης έγινε περισσότερο γνωστός μετά την ενηλικίωσή του.

Άγαλμα του Γεώργιου Καραϊσκάκη (έργο του Φωκίονος Ρωκ -1937) στο Πεδίον του Άρεως.

Γεώργιος Καραϊσκάκης
Μουσείο Μπενάκη

Τον Μάιο του 1821 ο Καραϊσκάκης οργανώνει στρατόπεδο με άλλους οπλαρχηγούς της Δυτικής Στερεάς στο Πέτα της Άρτας. Συμμετέχει στις μάχες κατά των Τούρκων στο Κομπότι (30 Μαΐου και 8 Ιουνίου), αλλά τραυματίζεται και αποσύρεται για θεραπεία.

Τον Σεπτέμβριο μαζί με άλλους οπλαρχηγούς καταλαμβάνει την Άρτα, σε σύμπραξη με τους Αρβανίτες.

Το 1822 εμπλέκεται σε διαμάχη με τον κλεφτοκαπετάνιο Γιαννάκη Ράγκο (1790-1870) για το αρματολίκι των Αγράφων. Στις 15 Ιανουαρίου του 1823, ο Καραϊσκάκης σημειώνει την πρώτη του μεγάλη νίκη κατά των Τούρκων στη Μάχη του Σοβολάκου.

Στα μέσα του 1823 προάγεται σε στρατηγό. Τον Ιούλιο του 1826 διορίζεται αρχιστράτηγος της Ρούμελης, με πλήρη δικαιοδοσία. (Πηγή: <https://www.sansimera.gr/biographies/1259>)

1930

1982

Ελληνικά
γραμματόσημα
προς τιμή του
Γεώργιου
Καραϊσκάκη

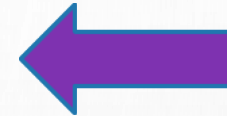
Γεώργιος Καραϊσκάκης,
1980, χαλκοκασσίτερος,
Δίστομο, του Πέτρου Ν.
Μωραΐτη

«Εκπαιδευτική Τηλεόραση ΕΡΤ» Η Ελληνική Επανάσταση

Ας παρακολουθήσουμε το βίντεο

Εναλλακτικά ας παρακολουθήσουμε αυτό
το βίντεο. (αντιγράψτε το σύνδεσμο στον
περιηγητή σας)

<https://www.youtube.com/watch?v=QvGFPy5IPpg>

“Η Μηχανή του Χρόνου” - Γεώργιος Καραϊσκάκης Ο
Αρχιστράτηγος του 1821

**Αφού παρακολουθήσετε με προσοχή όποιο βίντεο θέλετε, να καταγράψετε αυτό που
σας έκανε μεγαλύτερη εντύπωση από τη ζωή και τη δράση του Καραϊσκάκη**

Η ΜΑΧΗ ΤΟΥ ΚΕΡΑΤΣΙΝΙΟΥ (1827) ΚΑΙ Ο ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗΣ

Ο Γεώργιος Καραϊσκάκης μετά την πτώση της Ιεράς Πόλης του Μεσολογγίου (10/04/1926), έλαβε εντολή από την Ελληνική Διοίκηση να εκστρατεύσει στην Αττική για να προστρέξει σε βοήθεια στο Κάστρο των Αθηνών (Ακρόπολη) εντός του οποίου βρίσκονταν οι Έλληνες, οι οποίοι πολιορκούνταν από τον Ιούλιο του 1826 . Ο Καραϊσκάκης είχε ήδη απελευθερώσει το μεγαλύτερο μέρος της Ρούμελης, με λαμπρότερο παράδειγμα την επική Μάχη της Αράχωβας (18-24 Νοεμβρίου 1826), όπου οι Τούρκοι κατατροπώθηκαν αφήνοντας πίσω τους 1 500 νεκρούς με τα κεφάλια των οποίων ο Καραϊσκάκης έστησε μια πυραμίδα. Ο Καραϊσκάκης πραγματικά κατά τις 23 Φεβρουαρίου 1827 έφτασε στο στρατόπεδο της Ελευσίνας. Από την Ελευσίνα, όπου βρισκόταν, θεώρησε αναγκαίο να καταλάβει την περιοχή του Κερατσινίου γιατί έχοντας ως ορμητήριο το παραθαλάσσιο Κερατσίνι, θα μπορούσε να εφοδιάζονται ευκολότερα οι δυνάμεις του από τα πλοία, αλλά και ανοίξει δρόμο προς την Ακρόπολη διαμέσου του Δαφνίου και του Ελαιώνα προκειμένου να ανακουφίσει τους πολιορκημένους της Ακρόπολης.

*Ο κόλπος της
Ελευσίνας και η
γύρω περιοχή ,
Εθνική Πινακοθήκη*

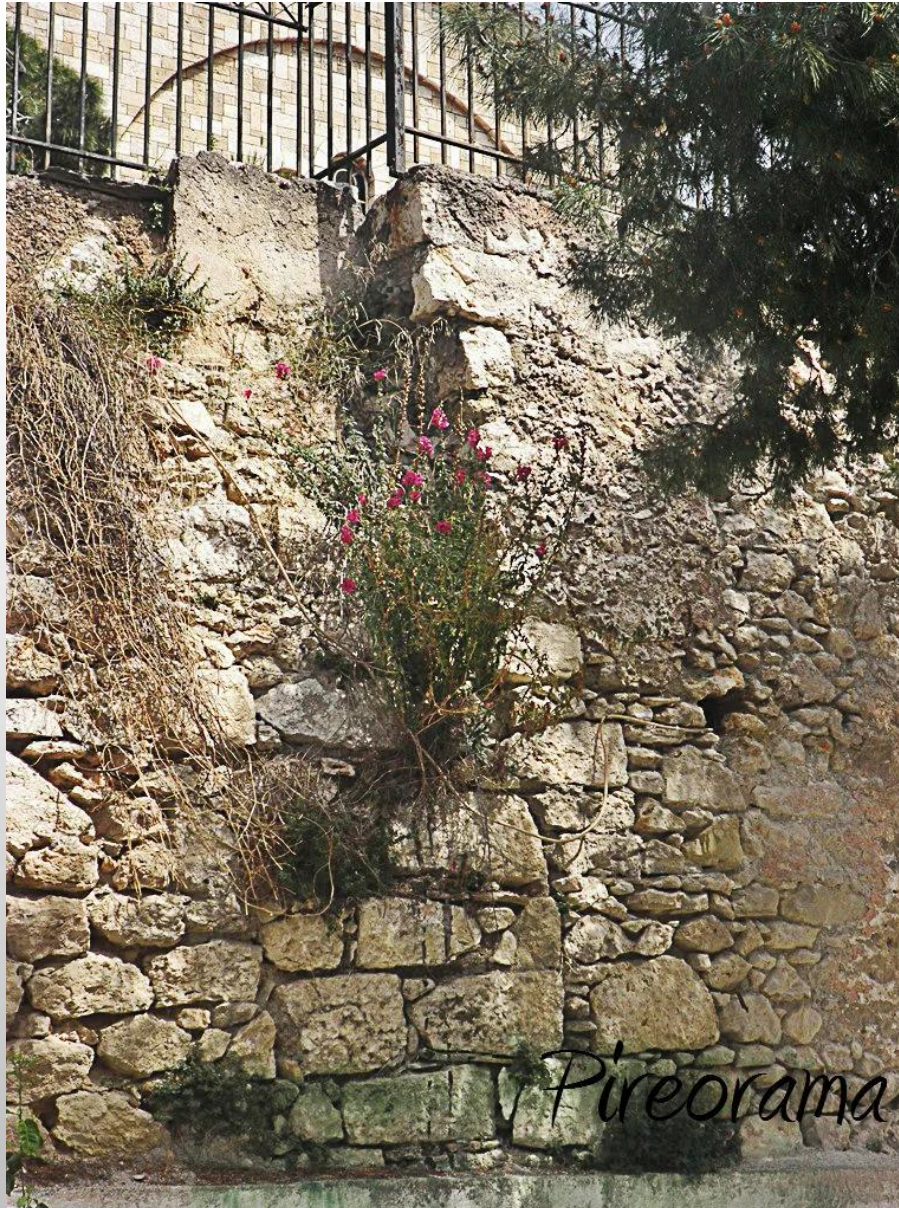
Αμέσως ο Καραϊσκάκης μετέβη στο λόφο της Καστέλας όπου παρατήρησε τις οχυρώσεις και τα ταμπούρια που είχαν κατασκευάσει οι Έλληνες.

Ο περίφημος πίνακας του Θεόδωρου Βρυζάκη που φιλοτεχνήθηκε το 1855 Απεικονίζει την επίσκεψη του Καραϊσκάκη στο στρατόπεδο των Ελλήνων στην Καστέλλα. Από το ταμπούρι του Γιαννάκη Νοταρά οι Έλληνες οπλαρχηγοί παρατηρούν κάτω το Βοϊδολίβαδο (σημερινό Νέο Φάληρο) και όλη την έκταση που απλώνεται μέχρι το Κάστρο της Ακρόπολης.

«Το στρατόπεδο του Καραϊσκάκη στην Καστέλα» πίνακας ζωγραφικής του Θεόδωρου Βρυζάκη. Φιλοξενείται στην Εθνική Πινακοθήκη της Ελλάδας (λάδι σε μουσαμά).

Αφού παρέλαβε τις Ελληνικές δυνάμεις της Καστέλας και του Πειραιά έστησε το στρατόπεδο του στο Κερατσίνι. Οι Έλληνες επιδόθηκαν αμέσως στην εργασία κατασκευής οχυρωμάτων. Γύρω από τόν λόφο τού Αγίου Γεωργίου κατασκεύασαν οχυρώματα, και έκτοτε η περιοχή αυτή ονομάζεται Ταμπούρια.

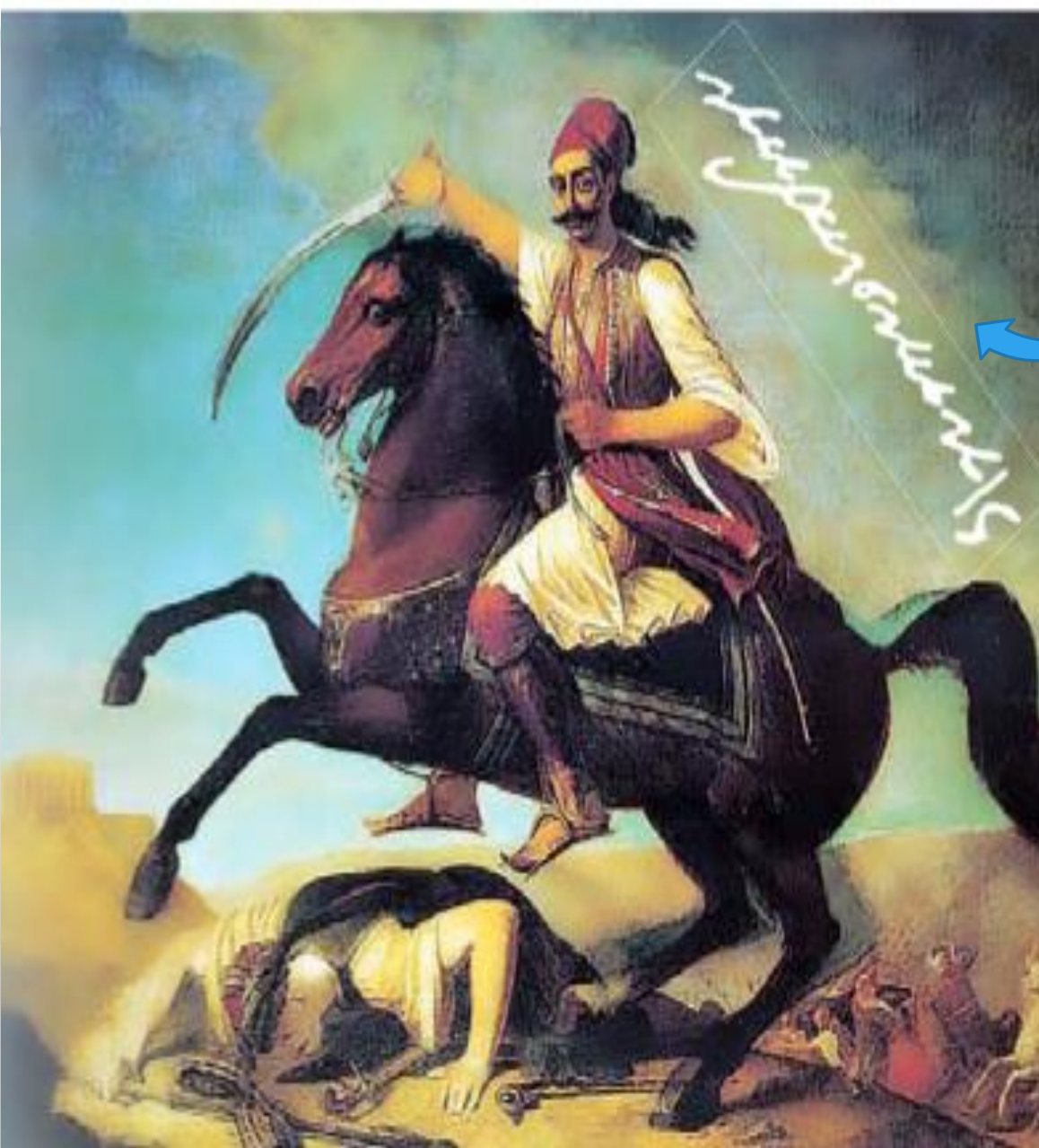
Στον Άγιο Γεώργιο Κερατσινίου η λιθοδομή της μάντρας της μιας πλευράς είναι κατασκευασμένη από πέτρες που είχαν χρησιμοποιήσει οι αγωνιστές για τα ταμπούρια τους.

Pireorama

ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΜΑΧΗΣ: Ο Καραϊσκάκης αποκρούει μεγάλη δύναμη Τούρκων του Κιουταχή πασά στη μάχη του Κερατσινίου. Είναι μία από τις μεγαλύτερες νίκες του. Η μάχη άφησε τους Τούρκους με μείον 300 νεκρούς και 500 τραυματίες και τους Έλληνες αντίστοιχα με 3 και 25 (οι πηγές δίστανται και αμφισβητούνται) ωστόσο, η νίκη στο Κερατσίνι αναπτέρωσε σημαντικά το ηθικό μεταξύ των Ελλήνων .

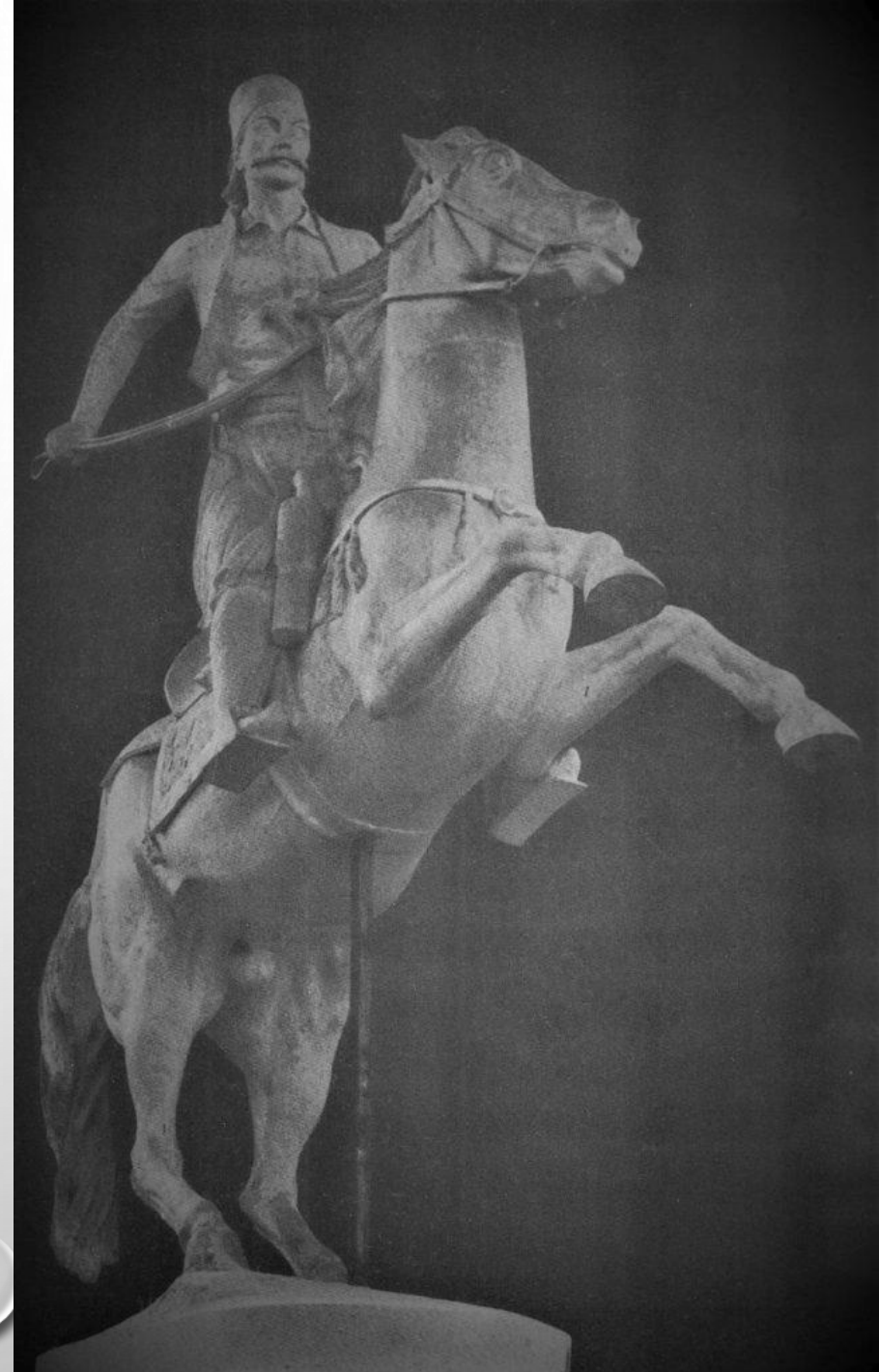
Ο Καραϊσκάκης, επικεφαλής των Ελλήνων, καταδιώκει τον Κιουταχή και τους Τούρκους απ' την Αθήνα το 1827. Έργο του Θεόφιλου.

Ο Γεώργιος Καραϊσκάκης εφορμά στην Ακρόπολη, σε έργο του Γεωργίου Μαργαρίτη (1844)

Η υπογραφή του
Καραϊσκάκη

Γεώργιος
Καραϊσκάκης,
Μιχάλη Τόμπρου, 1963,

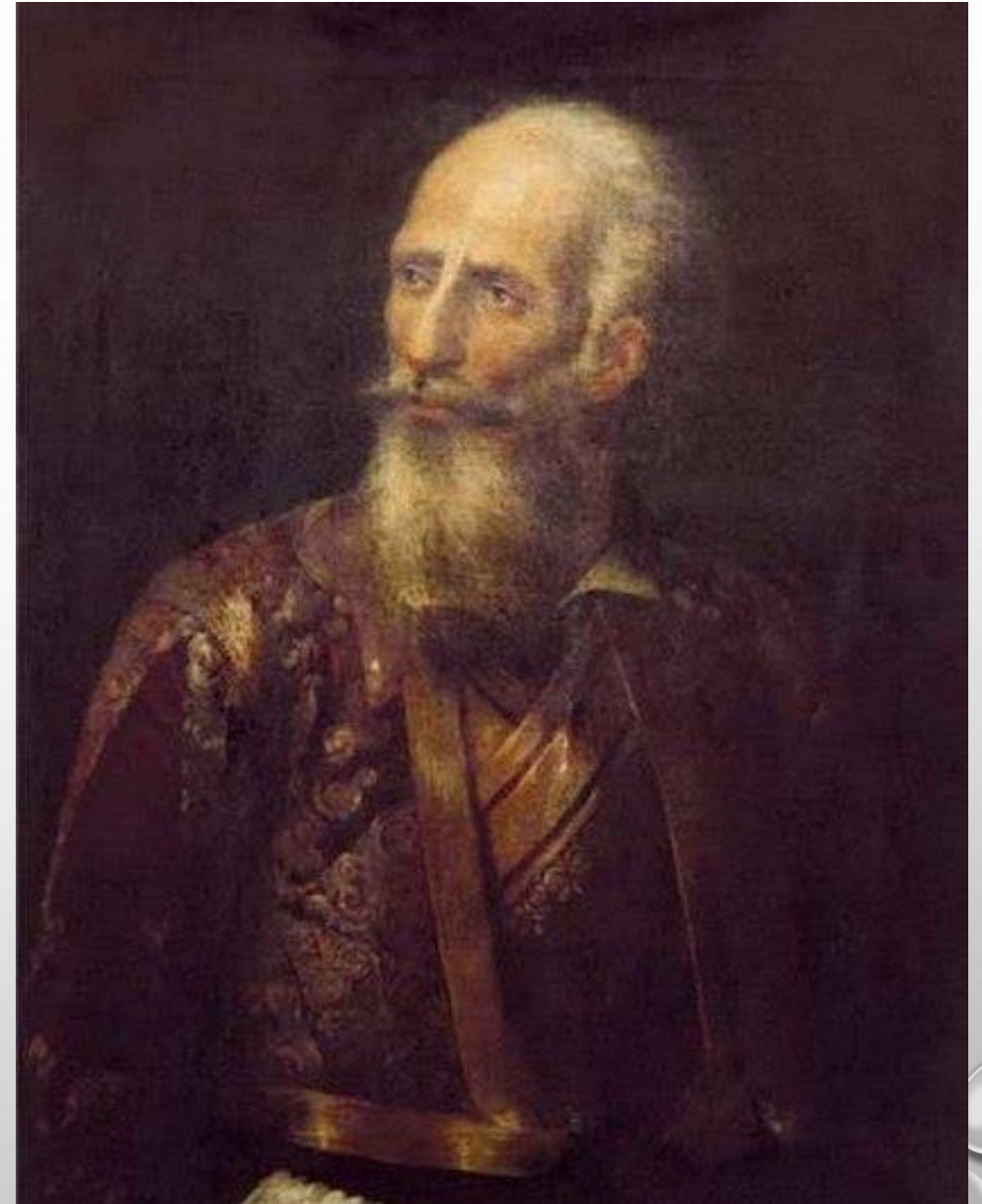
Ο Γιάννης Μακρυγιάννης υπήρξε ένας από τους σημαίνοντες αγωνιστές της Ελληνικής Επανάστασης. Η περίοπτη θέση που κατέχει ως τις μέρες στην συλλογική μνήμη, οφείλεται πρωτίστως στα «Απομνημονεύματά» του, που εξέδωσε το 1907 ο ιστοριοδίφης και συγγραφέας Γιάννης Βλαχογιάννης.

Ο Ιωάννης Τριαντάφυλλος, όπως ήταν το πραγματικό του όνομα, γεννήθηκε το 1797 στα κακοτράχαλα βουνά της Δωρίδας, στο χωριό Αβορίτη, τρεις ώρες δρόμο από το Λιδωρίκι. Το «Μακρυγιάννης» είναι παρατσούκλι και τού δόθηκε από τους συγχωριανούς του, για το ψηλό του ανάστημα. Πέρασε δύσκολα παιδικά χρόνια, καθώς μεγάλωσε χωρίς τον πατέρα του Δημήτριο Τριαντάφυλλο, που σκοτώθηκε σε συμπλοκή με τους Τούρκους στην Λιβαδειά.

Σε ηλικία επτά ετών δόθηκε ως ψυχογιός σ' ένα πλούσιο έμπορο της πόλης, που όμως τον κακομεταχειριζόταν. Ύστερα από διάφορες περιπλανήσεις, βρέθηκε στο σπίτι του συμπατριώτη του Αθανασίου Λιδωρίκη, που ζούσε στην Άρτα και διατηρούσε στενές σχέσεις με τον Αλή Πασά. Εκεί ασχολήθηκε με τον εμπόριο και σε σχετικά σύντομο χρονικό διάστημα πλούτισε, αποκτώντας «σπίτι, υποστατικά, μετρητά και ομολογίες», σύμφωνα με τα όσα γράφει στα «Απομνημονεύματά» του.

Ο Μακρυγιάννης.
(Εθνικό Ιστορικό Μουσείο)

Ο στρατηγός Μακρυγιάννης.
Ελαιογραφία (Αθήνα, Εθνικό Ιστορικό Μουσείο)

Η ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΗ ΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗ

Το 1820 μυήθηκε στην Φιλική Εταιρεία και λίγες μέρες μετά την έναρξη της Επανάστασης συνελήφθη από τους Τούρκους στην Άρτα. Γρήγορα όμως δραπέτευσε και εντάχθηκε στο σώμα του οπλαρχηγού Γώγου Μπακόλα. Πήρε μέρος στις μάχες του Σταυρού (4 Αυγούστου 1821) και στην πολιορκία της Άρτας (12 Νοεμβρίου – 4 Δεκεμβρίου 1821).

Στα τέλη του 1821 αρρώστησε σοβαρά και επανήλθε στην αγωνιστική δράση με την εκπόρθηση του Πατρατζικίου (σημερινής Υπάτης), στις 2 Απριλίου 1822, επικεφαλής μικρού στρατιωτικού σώματος από συντοπίτες του. Στις 4 Ιουλίου 1822, πολέμησε στην Μάχη του Πέτα, όπου τραυματίστηκε ελαφρά στο πόδι. Την 1η Ιανουαρίου 1823, ο Μακρυγιάννης διορίστηκε «Επιστάτης της Δημοσίας Τάξεως» στην απελευθερωμένη Αθήνα.

Το καλοκαίρι του 1823 συμπολέμησε με τον Νικηταρά στις μάχες της Βελίτσας και της Πέτρας και τον Οκτώβριο του ίδιου χρόνου βρέθηκε στην Πελοπόννησο με τους Ρουμελιώτες και πολέμησε στο πλευρό της κυβέρνησης του Γεωργίου Κουντουριώτη, κατά την διάρκεια των εμφυλίων συρράξεων. Για την δράση του αυτή, μέσα στο 1824 προήχθη διαδοχικά σε χιλιάρχο, αντιστράτηγο και στρατηγό.

Με την απόβαση του Ιμπραήμ στην Πελοπόννησο (24 Φεβρουαρίου 1825), ο Μακρυγιάννης διορίστηκε πολιτάρχης της Αρκαδίας (σημερινής Κυπαρισσίας) και συνεισέφερε στην άμυνα του Νεοκάστρου της Πύλου. Μετά την κατάληψή του από τον Ιμπραήμ (6 Μαΐου 1825), έσπευσε στους Μύλους, όπου οργάνωσε την άμυνα της περιοχής. Στις μάχες που επακολούθησαν (13-14 Ιουνίου 1825), ο Ιμπραήμ παρά την αριθμητική του υπεροχή δεν κατόρθωσε να κάμψει την αντίσταση των Ελλήνων και υποχώρησε άπρακτος. Στην μάχη αυτή τραυματίστηκε ο Μακρυγιάννης και διακομίστηκε στο Ναύπλιο.

Μετά την αποθεραπεία του, μετέβη στην Αθήνα και συμμετείχε στην οργάνωση της άμυνας της πόλης και της Ακρόπολης. Μέσα στο 1825, νυμφεύτηκε την Αικατερίνη Σκουζέ, κόρη του Αθηναίου μεγαλοκτηματία Γεωργαντά Σκουζέ, με την οποία απέκτησε 12 παιδιά.

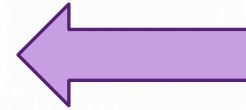

Το όπλο του στρατηγού Μακρυγιάννη
(Εθνικό Ιστορικό Αρχείο)

<https://www.youtube.com/watch?v=Do1f5n8aJpY>

ΕΤ3: Ιστορική Σειρά Ντοκιμαντέρ «Λησμονημένες Μορφές»-
Γιάννης Μακρυγιάννης

Ας παρακολουθήσουμε αυτό το
βίντεο. (αντιγράψτε το σύνδεσμο
στον περιηγητή σας)

<https://www.youtube.com/watch?v=ipY1BNlxcX8>

SNFCC Stavros Niarchos Foundation Cultural Center:
Στρατηγού Μακρυγιάννη, Απομνημονεύματα:
η πολιορκία της Ακροπόλεως

Ας παρακολουθήσουμε αυτό το
βίντεο. (αντιγράψτε το σύνδεσμο
στον περιηγητή σας)

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗ

- Μετά την απελευθέρωση ο Μακρυγιάννης τοποθετήθηκε από τον Ιωάννη Καποδίστρια, Γενικός Αρχηγός της Εκτελεστικής Δυνάμεως της Πελοποννήσου. Κατά την περίοδο αυτή και συγκεκριμένα στις 26 Φεβρουαρίου 1829 άρχισε να γράφει τα «Απομνημονεύματα» του «για να μην τρέχω εις τους καφενέδες και σε άλλα τοιούτα που δεν τα συνηθώ». Αν και εντελώς αγράμματος, μας κληροδότησε ένα έργο μεγάλης πνοής και αυθεντικότητας, το οποίο ο Κωστής Παλαμάς χαρακτήρισε «ασύγκριτο στο είδος του, αριστούργημα του αγράμματος, μα γερού και αυτόνομου μυαλού», ενώ ο Γιώργος Σεφέρης τον αναδεικνύει ως έναν από τους κορυφαίους νεοέλληνες πεζογράφους.
- Στην συνέχεια ήρθε σε ρήξη με τον Καποδίστρια και μετά την δολοφονία του συντάχθηκε με τους λεγόμενους «Συνταγματικούς» εναντίον των αδελφών του Βιάρου και Αυγουστίνου Καποδίστρια. Χαιρέτησε την άφιξη του Όθωνα, αλλά γρήγορα ήλθε σε σύγκρουση με τόσο με την Αντιβασιλεία όσο και με τον ίδιο τον βασιλιά.
- Από το 1833 ο Μακρυγιάννης εκλεγόταν δημοτικός σύμβουλος Αθηναίων και τον Ιανουάριο του 1837 ως πρόεδρος του δημοτικού συμβουλίου εισηγήθηκε στο σώμα την έκδοση ψηφίσματος για την παραχώρηση Συντάγματος από τον Όθωνα. Για την ενέργειά του αυτή παύθηκε και τέθηκε σε κατ' οίκον περιορισμό με διαταγή του Άρμανσμπεργκ.
- Έξι χρόνια αργότερα συμμετείχε ενεργά στην Επανάσταση της 3ης Σεπτεμβρίου 1843, που ανάγκασε τον Όθωνα να παραχωρήσει Σύνταγμα στους υπηκόους του. Στην εθνοσυνέλευση που συγκλήθηκε για αυτό το σκοπό στις 8 Νοεμβρίου είχε ενεργό ρόλο σχηματίζοντας ομάδα 63 βουλευτών (πληρεξουσίων).
- Στις 13 Απριλίου 1852 κατηγορήθηκε ότι σχεδίαζε να δολοφονήσει τον Όθωνα και τέθηκε σε κατ' οίκον περιορισμό. Τον Μάρτιο του 1853 δικάστηκε και καταδικάστηκε σε θάνατο. Η ποινή του μετατράπηκε σε ισόβια δεσμά και τον Σεπτέμβριο του 1854 του δόθηκε χάρη και αποφυλακίστηκε.
- Ο Γιάννης Μακρυγιάννης πέθανε στις 27 Απριλίου 1864, σε ηλικία 67 ετών.

ΑΠΟΦΘΕΓΜΑΤΑ ΣΤΡΑΤΗΓΟΥ ΜΑΚΡΥΓΙΑΝΝΗ

Καὶ εἶπαν οἱ ἄθρησκοι πού
ἐβάλαμεν εἰς τὸν σβέρκο
μας νὰ μὴ μανθάνουν
τὰ παιδιὰ μας Χριστὸν
καὶ Παναγίαν, διότι θὰ
μᾶς παρεξηγήσουν
οἱ ἰσχυροί.

-Στρατηγὸς Μακρυγιάννης

ἤρθαν καὶ με ρέθιζαν καὶ μέταξαν νὰ
μπῶ σὲ ξένες πατρίδες καὶ εἰς
κόμματα. Τους εἶπα: Ὅποιον κόμμα
εἶναι τῆς Πατρίδας μου καὶ τῆς
θρησκείας μου, με ἐκεῖνο εἶμαι, καὶ με
τὸ Σύνταγμα, δηλαδὴ τὸ βυαγγέλιο
τοῦ Θεοῦ.

Στρατηγὸς Ἰωάννης Μακρυγιάννης

Καὶ λευτερωθήκαμεν ἀπὸ τοὺς
Τούρκους καὶ σκλαβωθήκαμεν
εἰς ἀνθρώπους κακορίζικους
ὅπου ἦταν ἡ ἀκαθαρσία
τῆς Εὐρώπης

Γιάννης Μακρυγιάννης

"Πατρίδα... Ποτές αὐτὸς δὲν σε
ψύχρανε εἰς τὰ δεινὰ σου καὶ
τώρα πρόθυμος νὰ πεθάνῃ διὰ
δένα γιὰ νὰ σε ἰδοῦνε τὰ παιδιὰ
τοῦ ἐλευτέρῃ Ἑλλάδα
κι ὄχι παλιόψαθα τῆς τυραννίας
καὶ τῶν κολάκων τῆς.
Ἔχετε γεια ὅλοι καὶ τὴν
τυραννία νὰ μὴν τὴν ἀφήσετε
νὰ φωλιάσῃ εἰς τὴν πατρίδα,
νὰ μὴν ντροπιάσετε τόσα
αἵματα οὐοὺ χύθηκαν".

"Κι Ὅσο ἀγαπῶ τὴν πατρίδα
μου δὲν ἀγαπῶ ἄλλο τίποτας.
Νάρθῃ ἓνας νὰ μού εἰπῇ ὅτι θὰ
πάγῃ ομπρὸς ἡ πατρίδα,
στέργομαι νὰ μού βγάλῃ καὶ
τὰ δύο μου μάτια.
Ὅτι ἂν εἶμαι στραβός, καὶ ἡ
πατρίδα μου καλὰ, μέ θρέφει.
Ἀν εἶναι ἡ πατρίδα μου
αχαμνά, δέκα μάτια νὰ χω,
στραβός θανά εἶμαι.
Ὅτι σ' αὐτεῖνῃ θὰ ζήσω, δὲν ἔχω
σκοπὸν νὰ πάγῃ ἄλλου. "

Στρατηγὸς
Μακρυγιάννης

1. Τι σας εντυπωσίασε περισσότερο η επαναστατική δράση του Μακρυγιάννη ή η πολιτική του δράση και γιατί;

2. Αναζητήστε στο διαδίκτυο ένα ακόμα απόφθεγμα του Μακρυγιάννη, καταγράψτε το και αναλύστε κριτικά το περιεχόμενό του.

3. Αφού παρακολουθήσετε τα βίντεο, να καταγράψετε ένα γεγονός από τα απομνημονεύματα του Μακρυγιάννη που σας εντυπωσίασε περισσότερο.

Ανδριάντας Στρατηγού
Μακρυγιάννη, Αθήνα
Στάση Μετρό "Ακρόπολη"

Η ΑΛΩΣΗ ΤΗΣ ΤΡΙΠΟΛΙΤΣΑΣ 1821

Η Μεγάλη Επανάσταση του 1821 αποτελεί την κορυφαία προσπάθεια των Ελλήνων να αποκτήσουν την ελευθερία τους. Παρά τις δυσκολίες και τα προβλήματα, εσωτερικά και εξωτερικά, η Επανάσταση πέτυχε τελικώς το στόχο της. Μέσα σε σχετικά σύντομο διάστημα, ως το 1830, η Ελλάδα κέρδισε την ανεξαρτησία της έστω και με περιορισμένα σύνορα. Η ελεύθερη εθνική ζωή ξεκίνησε και τέθηκαν νέοι εθνικοί στόχοι.

Κορυφαία στιγμή της Ελληνικής Επανάστασης υπήρξε η άλωση της Τριπολιτσάς:

Οι επαναστατημένοι Έλληνες πάλι, αφού κατέλαβαν την Καλαμάτα, έκαναν σύσκεψη για τις παραπέρα ενέργειές τους. Ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης πρότεινε να πολιορκήσουν την Τριπολιτσά, που ήταν η κεντρική διοικητική, εμπορική και στρατιωτική έδρα των Τούρκων στην Πελοπόννησο. Πίστευε πως αν οι Έλληνες κατόρθωναν να την κυριεύσουν, θα αποδυναμώνονταν και τα υπόλοιπα κάστρα της περιοχής

Η πορεία προς την Τριπολιτσά:

Οι επαναστάτες με επικεφαλής τον Κολοκοτρώνη κινήθηκαν προς την Τριπολιτσά, έστησαν στρατόπεδα στα βουνά γύρω από αυτήν και η πολιορκία άρχισε. Μετά την ήττα των Τούρκων στο ορεινό χωριό **Βαλτέτσι**, κοντά στην Τριπολιτσά, (12 χιλιόμετρα δυτικά της Τριπολιτσάς) οι Έλληνες αγωνιστές μπόρεσαν να προωθηθούν πιο κοντά στην πόλη. Η **Μάχη του Βαλτετσίου** ήταν από τις σημαντικότερες μάχες της Ελληνικής Επανάστασης, που άνοιξε τον δρόμο για την άλωση της Τριπολιτσάς.

Η άλωση της Τριπολιτσάς

Η Τριπολιτσά έπεσε στα χέρια των επαναστατών στις 23 Σεπτεμβρίου του 1821. Ακολούθησαν σφαγές και λεηλασίες. Οπλισμένοι οι Έλληνες, μπήκαν στην πόλη χτυπώντας τους Τούρκους, που οχυρώθηκαν στα σπίτια τους. Οι Οθωμανοί που κλείστηκαν στον κεντρικό πύργο, τη Μεγάλη Τάπια, παραδόθηκαν έπειτα από τρεις ημέρες από έλλειψη νερού.

Η άλωση της Τριπολιτσάς, έξι μήνες από την έναρξη της Επανάστασης, ήταν ιδιαίτερα σημαντική, καθώς είχε συντριβεί η βασική στρατιωτική βάση του οθωμανικού στρατού στην Πελοπόννησο και χιλιάδες τουρκικά όπλα πέρασαν στην κατοχή των Ελλήνων, τονώνοντας το ηθικό τους.

Οι συνέπειες της άλωσης της Τριπολιτσάς

Η Άλωση της Τριπολιτσάς αποτέλεσε σταθμό για την εδραίωση και την εξέλιξη της Επανάστασης, ενώ η σύλληψη και η εκτέλεση του σχεδίου ανέδειξε τον Κολοκοτρώνη σε αρχηγό της Επανάστασης. Ολόκληρη η Πελοπόννησος βρισκόταν στα χέρια των Ελλήνων, εκτός των φρουρίων, Πατρών, Μεθώνης, Κορώνης και Ναυπλίου, τα οποία πολιορκούνταν στενά. Σύμφωνα με τον Φιλήμονα «τα αποτελέσματα της αλώσεως της Τριπόλεως επήλθον μέγιστα ως προς τους Έλληνας». Η Επανάσταση εφοδιάστηκε με 11.000 όπλα, εμψυχώθηκε και απέκτησε όνομα στο εξωτερικό. Οι ισχυρότεροι πολεμιστές της Πελοποννήσου νικήθηκαν και όλοι η χερσόνησος, πλην λίγων φρουρίων, περιήλθε στους Έλληνες. Σταθμό «για την εδραίωση και την πορεία του Αγώνα» θεωρεί την πτώση της Τριπολιτσάς

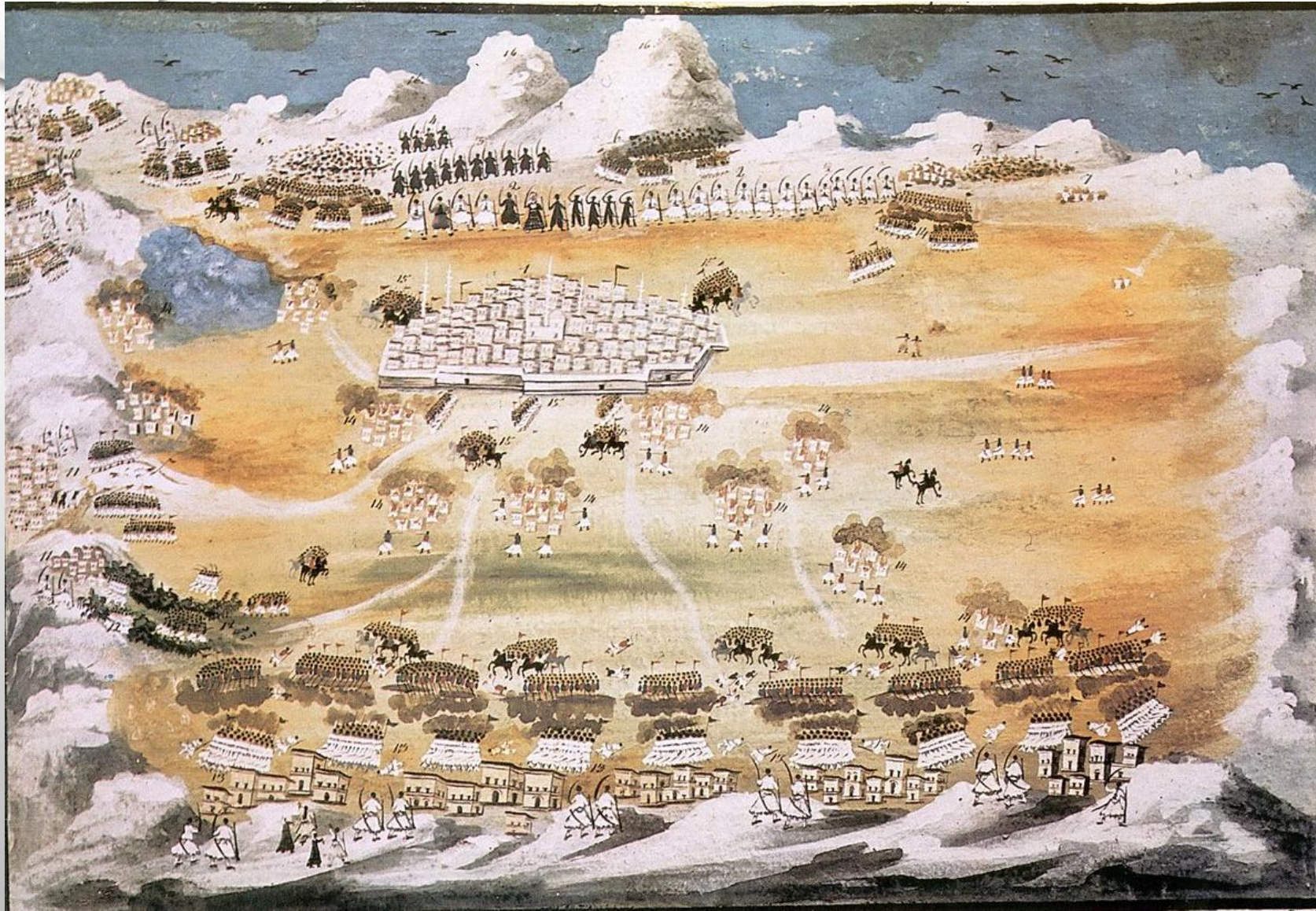
Το χωριό Βαλτέτσι σήμερα (Ν. Αρκαδίας)

Σκηνές από τη μάχη του Βαλτετσίου

Προσπάθειες συνεννόησης Επαναστατημένων και Τούρκων

Στην πολιορκία συμμετείχε και ο Δημήτριος Υψηλάντης, που είχε αναλάβει την αρχηγία του Αγώνα, ενώ τα τέσσερα κεντρικά στρατόπεδα διηύθυναν ο Κολοκοτρώνης, ο Αναγνωσταράς (Αναγνώστης Παπαγεωργίου), ο Παναγιώτης Γιατράκος και ο Πετρόμπεης Μαυρομιχάλης. Επίσης, είχαν σταλεί ελληνικές δυνάμεις στα Μέγαρα, για να εμποδίσουν τουρκικές ενισχύσεις να φτάσουν στην Τριπολιτσά από την Αθήνα. Τέσσερα μεγάλα σώματα πολιορκητών για μήνες ήταν γύρω από την Τριπολιτσά. Κολοκοτρώνης, Γιατράκος, Αναγνωσταράς και Πετρόμπεης Μαυρομιχάλης είχαν σχηματίσει έναν κλοιό από άνδρες. Τέλη Αυγούστου έφτασε από την Μασσαλία με πλοίο του ο Σκώτος φιλέλληνας Τόμας Γκόρντον, με Έλληνες και φιλέλληνες εθελοντές, τρία πυροβόλα και εξακόσια τουφέκια. Τότε ο Υψηλάντης, και ενώ είχαν ήδη εκδηλωθεί επιδημίες στην πόλη, πρότεινε παράδοση της πόλης υπό ευνοϊκούς όρους, αλλά αυτή απερρίφθη υπεροπτικά από τους Τούρκους. Οι διαπραγματεύσεις γίνονταν με επιστολές, αλλά αυτές ήταν απειλητικές περισσότερο παρά συμβιβαστικές. Οι Τούρκοι καλούσαν τους Έλληνες να καταθέσουν τα όπλα και να επικαλεστούν το έλεος του Σουλτάνου, διαφορετικά θα πωλούνταν όπως άλλοτε πουλήθηκαν οι Σέρβοι προς τρία γρόσια ο άνθρωπος. Ρωτούσαν τέλος τί ζητούσαν. Οι Έλληνες απάντησαν ότι διασφαλίζουν τη ζωή και την τιμή των Τούρκων και ότι τους επιτρέπουν να μεταβούν αλλού. Οι Τούρκοι ζήτησαν συνάντηση πληρεξουσίων, οι πολιορκητές συμφώνησαν και έγινε ανακωχή. Τελικά δεν επήλθε συμφωνία και οι εχθροπραξίες ξανάρχισαν.

«Πόλεμος της Τριπολιτζάς και των περί αυτής Χωρίων».

Λαϊκή υδατογραφία-
Πίνακας του Παναγιώτη Ζωγράφου με
την καθοδήγηση (υποδείξεις και
περιγραφές) του στρατηγού
Μακρυγιάννη.

Η πολιορκία της Τριπολιτσάς με Playmobil

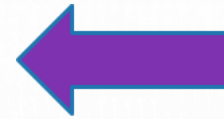

Οκτώβριος 2019, έκθεση: «**Το '21 Αλλιώς. Η Ελληνική Επανάσταση σε διοράματα Playmobil**», κεντρική αίθουσα του Εθνικού Ιστορικού Μουσείου (Μέγαρο Παλαιάς Βουλής).

Πηγή: <http://www.drt915.gr>

Πολεμικό Μουσείο: Η άλωση της Τριπολιτσάς 1821

https://www.youtube.com/watch?v=djebKZ_7pBk&t=1s

Ας παρακολουθήσουμε αυτό το βίντεο. (αντιγράψτε το σύνδεσμο στον περιηγητή σας)

<https://www.youtube.com/watch?v=NmZXJfi0sFM>

Αντιγράψτε τους συνδέσμους στον περιηγητή σας και ακούστε το Δημοτικό τραγούδι «Σαράντα Παλικάρια» που αναφέρεται στην άλωση της Τριπολιτσάς. Παρακολουθείστε τις διαφορετικές εκτελέσεις του τραγουδιού (1. Μυθωδία-Βαγγέλης Παπαθανασίου και Ειρήνη Παππά 2. Πραδοσιακή εκτέλεση)

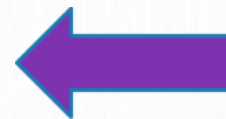
<https://www.youtube.com/watch?v=PRXYYY2OLYo>

Σαράντα Παλικάρια (στίχοι)

Σαράντα παλληκάρια
από τη Λε μωρ' απ' τη Λεβαδιά
πάνε για να πατήσουνε
την Τροπο , μωρ' την Τροπολιτσά

Στο δρόμο που πηγαίνανε γέροντα,
μωρ' γέροντ' απαντούν.
Ώρα καλή σου γέρο
καλώς τα τα, καλώς τα τα παιδιά.

Πού πάτε παλληκάρια
πού πάτε βρε, πού πάτε βρε παιδιά.
Πάμε για να πατήσουμε
την Τροπο, μωρ' την Τροπολιτσά

Ας ακούσουμε και αυτό το παραδοσιακό τραγούδι («») που εξιστορεί τα γεγονότα της άλωσης.

(<https://www.youtube.com/watch?v=u88gx3HLIK4>)

Για τις σφαγές
ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης
αναφέρει χαρακτηριστικά στο
ημερολόγιό του: «Το ασκέρι όπου
ήτον μέσα, το ελληνικό, έκοβε και
εσκοτώνε, από Παρασκευή έως
Κυριακή, γυναίκες, παιδιά και
άντρες, τριάντα δύο χιλιάδες. Το
άλογό μου από τα τείχη έως τα
σαράγια δεν επάτησε γη. Ελληνες
εσκοτώθηκαν εκατό.»

Η ελληνική σημαία υψώνεται στην Τριπολιτσά, ζωγραφική αναπαράσταση από τον Peter Von Hess, ο οποίος έφθασε στο Ναύπλιο συνοδεύοντας τον νεαρό Βασιλιά Όθωνα, μετά από εντολή του βασιλιά Λουδοβίκου Α΄ της Βαυαρίας, πατέρα του Όθωνα.

Τρίπολη, 1836. Υδατογραφία του Hans Hanke από το έργο του Ludwig Köllnberger.
Αργολική Αρχαιολογική Εταιρεία & Πολιτισμική

Τρίπολη, 1836. Υδατογραφία του Hans Hanke από το έργο του Ludwig Köllnberger

1. Αφού μελετήσετε τα κείμενα της ενότητας και παρακολουθήσετε τα βίντεο, να αναδιηγηθείτε τα γεγονότα της άλωσης της Τριπολιτσάς και να γράψετε μια σύντομη παράγραφο.

2. Ποια ήταν κατά την κρίση σας οι σημαντικότερες συνέπειες της Άλωσης της Τριπολιτσάς για τον Ελληνικό Αγώνα της Ανεξαρτησίας;

Η πολιορκία του Μεσολογγίου

Τρία χρόνια μετά την αποτυχημένη απόπειρα κατάληψης του Μεσολογγίου από τους Κιουταχή και Ομέρ Βρυώνη, ο Σουλτάνος επανήλθε με νέο σχέδιο. Ανέθεσε και πάλι στον νικητή της Μάχης του Πέτα, Κιουταχή, να καταλάβει την πόλη, συνδυάζοντας αυτή τη φορά την επιχείρηση με την εκστρατεία του Ιμπραήμ στην Πελοπόννησο. Με μια πανίσχυρη στρατιά 20.000 ανδρών, ο Κιουταχής ξεκίνησε από τα Τρίκαλα στα τέλη Φεβρουαρίου του 1825 και στις 15 Απριλίου 1825 έφθασε προ του Μεσολογγίου.

Αμέσως άρχισε την πολιορκία της πόλεως, η οποία μπορεί να χωρισθεί σε δύο περιόδους:

α) 15 Απριλίου έως 12 Δεκεμβρίου 1825 και β) 25 Δεκεμβρίου 1825 έως τις 11 Απριλίου 1826. Χωρίς σημαντική βοήθεια από τους υπόλοιπους Έλληνες, λόγω του εμφυλίου πολέμου, και έχοντας να αντιμετωπίσουν υπέρτερες εχθρικές δυνάμεις, οι 12.000 ψυχές του Μεσολογγίου αντιστάθηκαν καρτερικά επί ένα χρόνο.

Η πρώτη πολιορκία και ο Κιουταχής

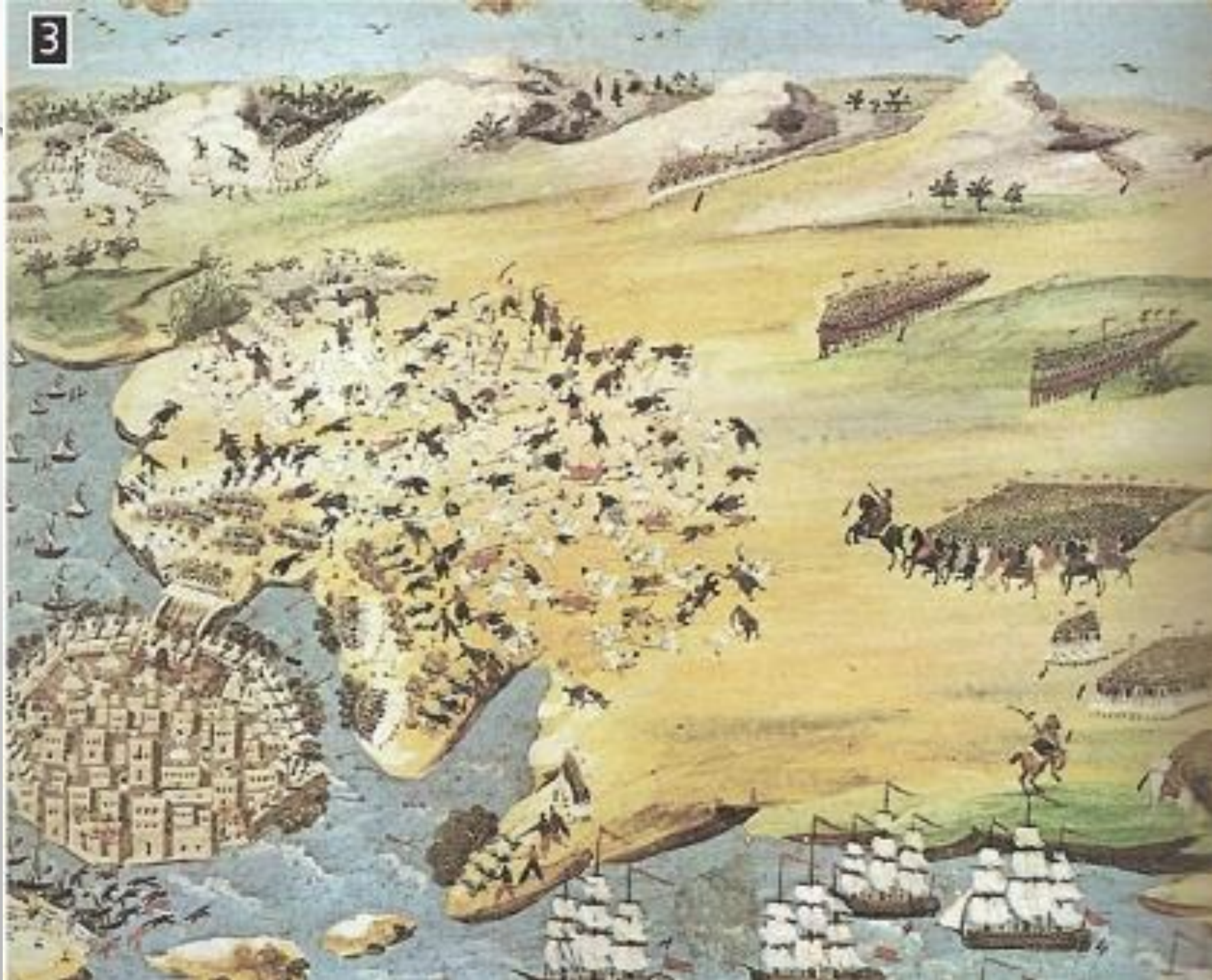
Κατά την πρώτη φάση της πολιορκίας (15 Απριλίου-12 Δεκεμβρίου 1825) το Μεσολόγγι πολιορκήθηκε μόνο από τις δυνάμεις του Κιουταχή. Οι επιθέσεις τους συντρίβονταν εύκολα ή δύσκολα από τους υπερασπιστές της πόλης. Εξάλλου, ο από θαλάσσης αποκλεισμός δεν ήταν ισχυρός και επανειλημμένως διασπάσθηκε από τον στόλο του Μιαούλη, ο οποίος ενίσχυε με πολεμοφόδια και τρόφιμα τους πολιορκούμενους. Στις 24 Ιουλίου, 1000 ρουμελιώτες πολεμιστές υπό τον Γεώργιο Καραϊσκάκη ανάγκασαν τον Κιουταχή να αποσύρει τις δυνάμεις του στις υπώρειες του όρους Ζυγός, χαλαρώνοντας την πολιορκία του Μεσολογγίου. Αλλά και ο τουρκικός στόλος, παρενοχλούμενος από τον ελληνικό, αναγκάσθηκε να ζητήσει καταφύγιο στην αγγλοκρατούμενη Κεφαλληνία.

Η δεύτερη φάση της πολιορκίας και το σχέδιο της εξόδου

Στις 25 Δεκεμβρίου 1825 άρχισε η δεύτερη φάση της πολιορκίας του Μεσολογγίου.

Η κατάσταση πλέον μέσα στην πόλη είχε φθάσει σε οριακό σημείο. Τρόφιμα δεν υπήρχαν και οι πολιορκούμενοι (γυναίκες, παιδιά, τραυματίες, γέροντες και μαχητές) σιτίζονταν με φύκια, δέρματα, ποντίκια και γάτες! Υπό τις συνθήκες αυτές, που καθιστούσαν αδύνατη την αποτελεσματική υπεράσπιση της πόλης, αποφασίστηκε σε συμβούλιο οπλαρχηγών και προκρίτων στις 6 Απριλίου η έξοδος και ορίστηκε γι' αυτή, η νύχτα του Σαββάτου του Λαζάρου προς Κυριακή των Βαΐων (9 προς 10 Απριλίου). Τα μεσάνυχτα, σύμφωνα με το σχέδιο, χωρίστηκαν σε τρεις ομάδες, υπό τους Δημήτριο Μακρή, Νότη Μπότσαρη και Κίτσο Τζαβέλα, με την ελπίδα να διασπάσουν τις εχθρικές γραμμές, επωφελούμενοι από τον αιφνιδιασμό των πολιορκητών. Νωρίτερα είχαν σκοτώσει τους τούρκους αιχμαλώτους, ενώ στην πόλη παρέμειναν τραυματίες και γέροι.

Όμως, το σχέδιο της εξόδου, είτε προδόθηκε, είτε δεν εφαρμόστηκε σωστά κι έτσι οι δυνάμεις του Ιμπραήμ κατέσφαξαν με τα γιαταγάνια τούς μαχητές της ελευθερίας. Στο μεταξύ, μέσα στο Μεσολόγγι είχαν αρχίσει οι σφαγές από τους Τουρκοαιγύπτιους, που είχαν εισβάλει από άλλο σημείο της πόλης.

«Η πολιορκία του
Μεσολογγίου», Π. Ζωγράφος,
Γεννάδειος Βιβλιοθήκη, Αθήνα

Η μετάληψη των αγωνιστών του Μεσολογγίου.

«Η μετάληψη των αγωνιστών του Μεσολογγίου», αντίγραφο της Πινakoθήκης του Δήμου Μεσολογγίου. Η μετάληψη των αγωνιστών (από τον επίσκοπο Ρωγών Ιωσήφ), αντίγραφο της Πινakoθήκης του Δήμου Μεσολογγίου. Έργο του Θ. Βρυζάκη

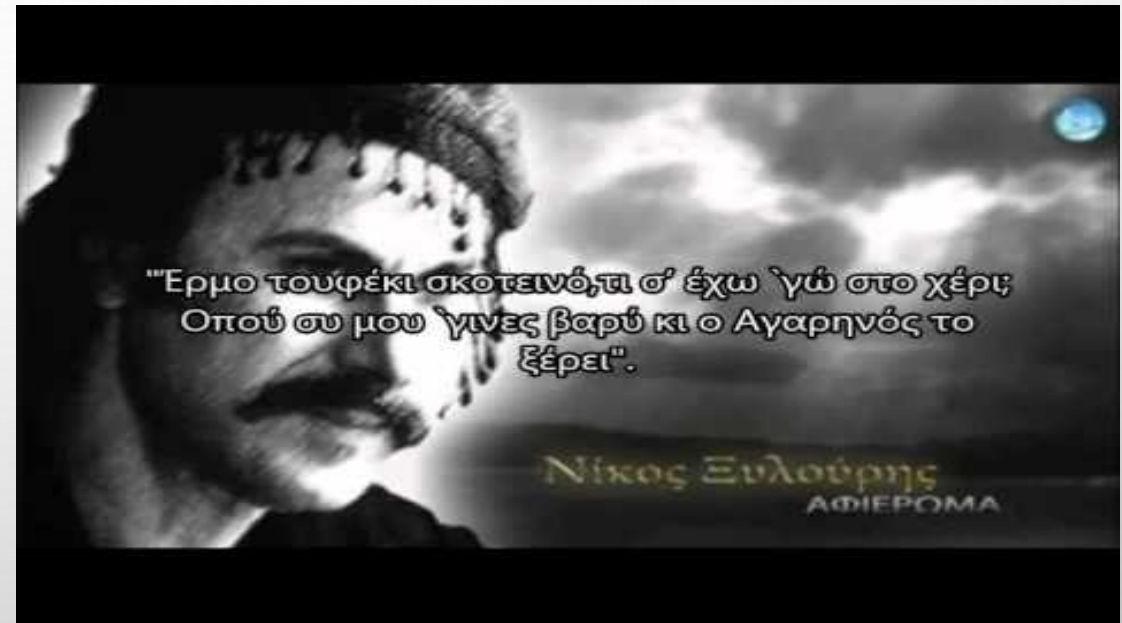
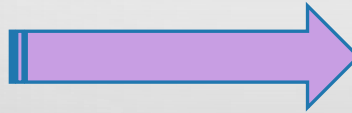
Η Επανάσταση μετά την πτώση του Μεσολογγίου είχε σχεδόν κατασταλεί. Η φλόγα της, όμως, παρέμεινε άσβεστη, καθώς η ήττα μετατράπηκε σε νίκη.

Πολλά έργα, ζωγραφικά, λογοτεχνικά και άλλα, απαθανάτισαν τη θυσία των Μεσολογγιτών.

Ο εθνικός μας ποιητής Διονύσιος Σολωμός έγραψε την ημιτελή ποιητική του σύνθεση **«Ελεύθεροι Πολιορκημένοι»**, με τους γνωστούς στίχους από το Σχεδιάσμα Β':

**“Άκρα του τάφου σιωπή στον κάμπο βασιλεύει
Λαλεί πουλί, παίρνει σπυρί, κι η μάνα το ζηλεύει.
Τα μάτια η πείνα εμαύρισε' στα μάτια η μάνα μνέει'
Στέκει ο Σουλιώτης ο καλός παράμερα και κλαίει:
«Έρμο τουφέκι σκοτεινό, τι σέχω γω στο χέρι;
Οπού συ μου γίνες βαρύ κι ο Αγαρηνός το ξέρει»**

Ας ακούσουμε τους «Ελεύθερους Πολιορκημένους»
από τη φωνή του Νίκου Ξυλούρη

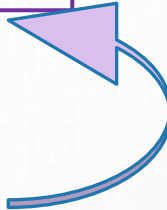

Εναλλακτικά, ας αντιγράψουμε το σύνδεσμο στον περιηγητή μας:

<https://www.youtube.com/watch?v=qmt0BvBiK9w>

<https://www.youtube.com/watch?v=bh9UqfNzWTI&t=1713s>

(αντιγράψτε το σύνδεσμο και
επικολλήστε στο
φυλλομετρητή σας)

Ας παρακολουθήσουμε το βίντεο
«Ελεύθεροι Πολιορκημένοι», από τη
σειρά “1821” του τηλεοπτικού σταθμού
ΣΚΑΪ

Η ΑΝΑΤΙΝΑΞΗ ΤΗΣ ΑΠΟΘΗΚΗΣ ΤΩΝ ΠΥΡΟΜΑΧΙΚΩΝ

Σε πολλά σημεία σημειώθηκαν δραματικές σκηνές: ο δημογέροντας Χρήστος Καψάλης, όταν κυκλώθηκε από τους εισβολείς στο σπίτι του, όπου είχαν συγκεντρωθεί τραυματίες, γέροντες και γυναικόπαιδα, έβαλε φωτιά στην πυριτιδαποθήκη, ενώ ο μητροπολίτης Ρωγών Ιωσήφ ανατίναξε τον Ανεμόμυλο, στην τελευταία πράξη αντίστασης, όταν κυκλώθηκε από τους εχθρούς. Το πρωί της 10ης Απριλίου, ανήμερα των Βαΐων, η οθωμανική ημισέληνος κυμάτιζε στα χαλάσματα του Μεσολογγίου.

Η ανατίναξη της αποθήκης των πυρομαχικών από τον πρόκριτο Χρήστο Καψάλη, όταν όλα είχαν τελειώσει. Στη σύνθεση υπάρχουν αρκετές γυναικείες μορφές. πίνακας του Θ. Βρυζάκη

Ο Χρήστος
Καψάλης σε έργο
άγνωστου
ζωγράφου

«Η Έξοδος του Μεσολογγίου», πίνακας του Θ. Βρυζάκη, Εθνική Πινακοθήκη

Ο σημαντικός αυτός πίνακας απομνημονεύει ένα από τα πιο τραγικά και τα πιο ξακουστά επεισόδια του Αγώνα, την ηρωική έξοδο των κατοίκων της πόλης του Μεσολογγίου τη νύχτα της 10ης Απριλίου 1826.

Οι Έλληνες πίστευαν ότι στον δίκαιο αγώνα τους είχαν την ευλογία του Χριστού. Στο επίγειο τμήμα της σύνθεσης, πάνω σε μια ξύλινη γέφυρα, οι αγωνιστές ορμούν έξω από την πύλη του τείχους, κραδαίνοντας τα σπαθιά τους. Ένας από αυτούς υψώνει με το αριστερό του χέρι την ελληνική σημαία με το σταυρό στο κοντάρι. Μερικοί έχουν κιόλας πληγωθεί. Ακολουθούν τα γυναικόπαιδα. Μητέρες με παιδιά έχουν πέσει κάτω από τη γέφυρα, στο χαντάκι. Κάποιοι είναι ήδη νεκροί, άλλοι χαροπαλεύουν. Οι Τούρκοι πάνοπλοι περιμένουν τους ηρωικούς αγωνιστές. Μερικοί ανεβαίνουν στα τείχη, σκαρφαλώνοντας πάνω σε μια σκάλα. Επικρατούν ταραχή, ένταση και μεγάλη δραματικότητα. Ο ζωγράφος απεικόνισε τη σκηνή με ακρίβεια και επιμέλεια, προσέχοντας κάθε λεπτομέρεια. Πρόκειται για έναν πίνακα ρομαντικό στο πνεύμα, αλλά με εκτέλεση ακαδημαϊκή, καλλιγραφική, προσεκτική.

Ο περίφημος πίνακάς του
Εμίλ ντε Λανσάκ “Η
αυτοθυσία της Μάνας”,
Πινακοθήκη του Δήμου Ι.
Π. Μεσολογγίου,
ελαιογραφία 1828

Πρόκειται για ένα πρωτότυπο έργο,
που απεικονίζει μια δραματική
σκηνή από την ηρωική Έξοδο, τη
νύχτα της 10ης Απριλίου του 1826.

Μια Μεσολογγίτισσα έχει σκοτώσει
πρώτα έναν εχθρό στρατιώτη,
έπειτα το παιδί της, που το άψυχο
κορμάκι του κρατά στην αγκαλιά
της και τέλος ετοιμάζεται να
σκοτωθεί και η ίδια.

Η ηρωική έξοδος των Μεσολογγιτών
το 1826 και ο θάνατος του Λόρδου
Μπάιρον στο Μεσολόγγι συγκλόνισαν
τον Ντελακρουά. «Η Ελλάδα
ξεψυχώντας στα ερείπια του
Μεσολογγίου», Ευγένιος
Ντελακρουά, εμπνευσμένος από την
τρίτη πολιορκία. Ελαιογραφία σε
καμβά, Μουσείο καλών τεχνών στη
Μπορντό

«Μεσολογγίτες πρόσφυγες», Jean M. Mercier (1788-1874).

C. 1830. Ελαιογραφία, (Μουσείο Μπανάκη)

Το Μεσολόγγι απελευθερώθηκε στις 11 Μαΐου 1829.

Το 1937 αναγνωρίστηκε ως «Ιερά Πόλις» και η Κυριακή των Βαΐων ορίστηκε ως επέτειος της εξόδου

Ας παρακολουθήσουμε την ιστορική Ελληνική ταινία «Η Έξοδος του Μεσολογγίου» με πρωταγωνιστή τον Μάνο Κατράκη, (1966).

<https://www.youtube.com/watch?v=BW61dx2MN28>

Υπόθεση της ταινίας: Οι τελευταίες ώρες των μαχητών του Μεσολογγίου, λίγο πριν την ηρωική έξοδο...

1. Να ερμηνεύσετε και να αποδώσετε με δικά σας λόγια του στίχους που παρατίθενται από τους "ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΣ ΠΟΛΙΟΡΚΗΜΕΝΟΥΣ" του Δ. Σολωμού

2. Να παρατηρήσετε και να περιγράψετε έναν από τους πίνακες (έργα τέχνης) που παρατίθενται, λαμβάνοντας υπόψη τις ιστορικές σας γνώσεις

Σκηνή από την έξοδο του Μεσολογγίου.
Χρωμολιθογραφία από το περιοδικό «Νέος
Αριστοφάνης».

Και κάτι για το τέλος.... 😊 😊

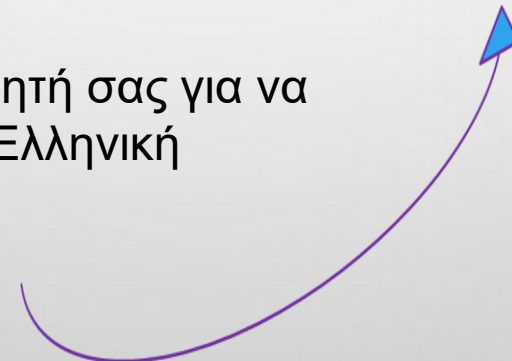
https://www.jigsawplanet.com/?rc=search&q=greek%20revolution&page_pl15=2

Αντιγράψτε τον σύνδεσμο στο
φυλομετρητή σας για να φτιάξετε online
παζλ με ήρωες της Ελληνικής
Επανάστασης

<https://wordwall.net/el/resource/1419100/%CE%B5%CE%BB%CE%BB%CE%B7%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AE-%CE%B5%CF%80%CE%B1%CE%BD%CE%AC%CF%83%CF%84%CE%B1%CF%83%CE%B7-1821>

Αντιγράψτε τον σύνδεσμο στο φυλομετρητή σας για να
παίξετε online παιχνίδια γνώσεων για την Ελληνική
Επανάσταση

- <http://photodentro.edu.gr> (Φωτόδεντρο Εθνικός Συσσωρευτής Εκπαιδευτικού Περιεχομένου)
- https://www.wikiwand.com/el/%CE%95%CE%BB%CE%BB%CE%B7%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AE_%CE%95%CF%80%CE%B1%CE%BD%CE%AC%CF%83%CF%84%CE%B1%CF%83%CE%B7_%CF%84%CE%BF%CF%85_1821 (Wikiwand – Ελληνική Επανάσταση)
- <https://www.benaki.org> (Μουσείο Μπενάκη)
- <https://www.nationalgallery.gr/el/> (Εθνική Πινακοθήκη)
- <https://warmuseum.gr/> (Πολεμικό Μουσείο)
- <https://www.koraeslibrary.gr> (Δημόσια Κεντρική Ιστορική Βιβλιοθήκη Χίου “Κοραής”)
- <https://www.ethnos.gr/tag/1293/epanastash1821> (ΕΘΝΟΣ - Επανάσταση 1821)
- <https://www.sansimera.gr/> (Αφιερώματα Ελληνική Επανάσταση)
- <https://www.mixanitouxronou.gr/> (ενότητα: ΙΣΤΟΡΙΑ 1821)
- <https://archive.ert.gr/?s=%CE%95%CE%A0%CE%91%CE%9D%CE%91%CE%A3%CE%A4%CE%91%CE%A3%CE%97> (Ιστορικό Αρχείο ΕΡΤ, ενότητα: Επανάσταση)
- https://www.cnn.gr/a/1821_200years/ (CNN GREECE)

- <https://helios-eie.ekt.gr/EIE/handle/10442/13746> (Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών)
- <https://greece2021.gr/> (Ελλάδα 2021)
- <https://www.nhmuseum.gr/epanacystasi-21/kentriki-ekthesi> (Εθνικό Ιστορικό Μουσείο)